

T.C.

**AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

Osman YILMAZ

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KÜLTÜREL ZEKÂ VE SPOR İLE
SOSYALLEŞME DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa VURAL

AĞRI-2021

TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Dr. Mustafa VURAL danışmanlığında, Osman YILMAZ tarafından hazırlanan bu çalışma 18/02/2021 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri üyeleri

imza

Başkan: Dr. Öğr. Üyesi Cemalettin BUDAK

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa VURAL

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Baykal KARATAŞ

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim görevlilerine ait olup;

Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../202... tarih ve /.....nolu kararı ile onaylanmıştır.

.... / /

Prof. Dr. İbrahim HAN

Enstitü Müdürü

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “**Üniversite Öğrencilerinin Kültürel Zekâ ve Spor ile Sosyalleşme Düzeylerinin Belirlenmesi**” adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

Osman YILMAZ

ÖZET

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KÜLTÜREL ZEKÂ VE SPOR İLE SOSYALLEŞME DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Bu araştırma Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi spor bilimleri fakültesinde 2020-2021 eğitim öğretim yılında eğitim gören öğrencilerin kültürel zeka ve spor ile sosyalleşme düzeylerinin çeşitli demografik değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini ise, çalışma amacı doğrultusunda maksimum çeşitliliğe göre seçkisiz örneklem yöntemi ile tespit edilen 278 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma ilişkisel tarama modeliyle gerçekleştirilmiş nicel bir araştırmadır.

Araştırma yazar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu, Ang vd 2007 tarafından geliştirilen İlhan ve Çetin 2014 tarafından Türkçe uyarlaması yapılan kültürel zekâ ölçeği ve Şahan 2008 tarafından geliştirilen sporda sosyalleşme ölçeği kullanılmıştır. Araştırma öncelikli olarak demografik değişkenlerle ilgili olarak sayısal olan verilerin tanımlanması, derlenmesi ve sunulması için kullanılan betimsel istatistikler (Frekans, Yüzde) kullanılmıştır. Bu yöntemle araştırmaya katılanların profilleri ortaya çıkarılmıştır. Tekli olmayan karşılaştırmalar için Mann-Whitney U Testi ile birden fazla karşılaştırmalar için Kruskal-Wallis Varyans Analizi kullanılarak yapılmıştır. Çoklu olan karşılaştırmalarda Kruskal Wallis Varyans Analizinin sonucu anlamlı farkın çıktığı durumda çıkan bu farkın hangi kümeler arasında kaynaklandığını bulmak için Mann Whitney U Testi uygulanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin Kültürel Zekâ düzeyleri ve spor ve sosyalleşme düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak için de Spearman Korelasyon (r) katsayısı tekniğinden faydalanılmıştır.

Araştırma sonucunda, katılımcıların cinsiyet değişkenine göre kültürel zeka ölçeği alt boyutlarından motivasyon ve davranış alt boyutlarının anlamlı bir şekilde farklılaştığı, spor ile ilgilenme düzeylerinde motivasyon boyutunda ve spor ile sosyalleşme ölçeği puanlarının farklılaştığı tespit edilmiştir. Yaşanılan yer kültürel zeka ölçeği alt boyutlarından davranış puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı, okuduğu bölüm değişkenine göre kültürel zeka ölçeği alt boyutlarından motivasyonun ve sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir.

Konaklama ve aile aylık geliri değişkeninde ise kültürel zeka alt boyutlarından biliş ve sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir. Haftalık spor yapma süresi değişkenine göre kültürel zeka ölçeği altı boyutlarından biliş, motivasyon ve davranışın anlaşılmış düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Aylık harcama, yaş ve vakit geçirilen sosyal alan değişkeninde bütün alt boyutların ve sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir. Kültürel Zekâ ölçeği toplam puanları ve alt boyutları ile sporda sosyalleşme puanları üzerinden yapılan korelasyon sonuçlarına göre; Kültürel Zekâ ölçeği ile bütün alt boyutları arasında anlamlı düzeyde pozitif yönlü yüksek bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Kültürel Zekâ ile sporda sosyalleşme düzeyleri arasında ise anlamlı düzeyde pozitif yönlü düşük bir ilişkinin olduğu, kültürel Zekâ ölçeği alt boyutlarından davranış ve motivasyon boyutunun sporda sosyalleşme ile arasında anlamlı düzeyde pozitif yönlü düşük bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Üst biliş alt boyut ile sporda sosyalleşme arasında anlamlı düzeyde pozitif yönlü orta bir ilişkinin olduğu, biliş boyutunda ise anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Spor, kültürel zeka, sosyalleşme, boş zaman.

ABSTRACT

DETERMINING THE LEVEL OF CULTURAL INTELLIGENCE AND SOCIALIZATION WITH SPORTS IN UNIVERSITY STUDENTS

This study is conducted to examine the cultural intelligence and socialization levels of the students studying at the Faculty of Sports Sciences of the Agri Ibrahim Çeçen University in the 2020-2021 academic year in terms of different demographic variables. The sampling of the study consists of 278 university students determined by random sampling method according to the maximum diversity in accordance with the purpose of the study. The research is a quantitative research which is conducted with a relational survey model.

Personal information form prepared by the research author, for Cultural intelligence scale which is adapted to Turkish by İlhan and Çetin 2014 that was originally developed by Ang et al. 2007 used, and socialization scale in sports developed by Şahan 2008 is also used. Firstly the identification of numerical data regarding the demographic variables in the research, descriptive statistics were used for the compilation and submission (frequency, percentage) is used. With this method, the profiles of the participants in the research revealed. For non-single comparisons Mann-Whitney U Test, for multiple comparisons Kruskal-Wallis Variance Analysis is used. In case of significant difference occur in Kruskal-Wallis Variance Analysis, Mann-Whitney U Test was applied to find out from which clusters this difference originated. The Spearman Correlation (r) coefficient technique is used to reveal the relationship between Cultural Intelligence and sports and socialization levels of the students who participated in the research.

As a result of the study, it is understood that the motivation and behaviors sub-dimensions of the cultural intelligence scale sub-dimensions significantly differentiated according to the gender variable of the participants, the motivation dimension in the level of activity in sports and the scores of the socialization scale with sports. It is seen that behavior scores differed significantly from the sub-dimensions of the place of residence in cultural intelligence scale, also according to the department variable, the scores of motivation and socialization in sports scale,

which are sub-dimensions of the cultural intelligence scale, been significantly different. When the accommodation and family monthly income is variable, it showed that the scores of the cognition and socialization in sports scale, which are among the sub-dimensions of cultural intelligence, differ significantly. It is seen that cognition, motivation and behavior differed from the six dimensions of the cultural intelligence scale according to the weekly exercise time variables. It is observed that all sub-dimensions and scores of socialization in sports scale differed significantly in the variable of monthly spending, age and social area that one spends time. According to the correlation results made on the total scores and sub-dimensions of the Cultural Intelligence scale and the scores of socialization in sports; It is seen that there is a significantly positive correlation (relationship) between the Cultural Intelligence scale and all its sub-dimensions. It is determined that there is a significantly positive low correlation between Cultural Intelligence and socialization levels in sports, and there is a significantly positive low correlation between the behavioral and motivation dimension, which is one of the sub-dimensions of the cultural Intelligence scale, and socialization in sports. Lastly, it is seen that there is a significant positive moderate relationship between the metacognitive sub-dimension and socialization in sports, but there is no significant relationship in the cognition dimension.

Key Words: Sports, cultural intelligence, socializing, leisure time.

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim ve tez çalışmalarım süresince, değerli bilgilerini benimle paylaşan, kıymetli zamanını bana ayırıp, sabırla yardımlarını esirgemeyen değerli fikir ve birikimlerini benimle paylaşan gelecek hedeflerim için ufkumu açan başta danışmanım Sayın Dr. Mustafa VURAL 'a tez aşamasında karşılaştığım zorluklarda beni sabırla dinleyen ve desteğini asla esirgemeyen kıymetli hocalarım Dr. Cemalettin BUDAK , Öğr. Gör Adem ÖZDEMİR'e ve burada ismini tek tek yazamadığım ancak daima yanımda olan ve bu günlere gelmemde büyük payı olan değerli hocalarıma sonsuz teşekkür ederim.

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Değişkenlerine Ait Yüzde ve Frekans Değerleri Sonuçları	31
Tablo 2. Kültürel Zekâ Ölçeği ve Alt Boyutları ile Sporda Sosyalleşme Ölçeği Cronbach Alpha Değerleri	32
Tablo 3. Katılımcıların kültürel Zekâ ölçeği ve alt boyutları ile sporda sosyalleşme ölçeği Uygulanan KolmogorovSmirnov Testi ve ShapiroWilk Testi Sonuçları.....	33
Tablo 4. Katılımcıların Kültürel Zekâ Ölçeği Boyutlarının ve Sporda Sosyalleşme Ölçeğinin Cinsiyet değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Mann-Whitney U Testi Sonuçları	33
Tablo 5. Katılımcıların Kültürel Zekâ Ölçeği Boyutlarının ve Sporda Sosyalleşme Ölçeğinin spor ile ilgilenme düzeyi değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Mann-Whitney U Testi Sonuçları	34
Tablo 6. Katılımcıların Kültürel Zekâ Ölçeği Boyutlarının ve Sporda Sosyalleşme Ölçeğinin yaşanılan yer değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	35
Tablo 7. Katılımcıların Kültürel Zekâ Ölçeği Boyutlarının ve Sporda Sosyalleşme Ölçeğinin Yaş değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	36
Tablo 8. Katılımcıların Kültürel Zekâ Ölçeği Boyutlarının ve Sporda Sosyalleşme Ölçeğinin Okuduğu Bölüm değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	37
Tablo 9. Katılımcıların Kültürel Zekâ Ölçeği Boyutlarının ve Sporda Sosyalleşme Ölçeğinin konaklama değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	38
Tablo 10. Katılımcıların Kültürel Zekâ Ölçeği Boyutlarının ve Sporda Sosyalleşme Ölçeğinin Aylık Harcama değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	39
Tablo 11. Katılımcıların Kültürel Zekâ Ölçeği Boyutlarının ve Sporda Sosyalleşme Ölçeğinin Haftalık Spor Yapma Süresi değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	40

Tablo 12. Katılımcıların Kültürel Zekâ Ölçeği Boyutlarının ve Sporda Sosyalleşme Ölçeğinin Vakit Geçirilen Sosyal Alan değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	41
Tablo 13. Katılımcıların Kültürel Zekâ Ölçeği Boyutlarının ve Sporda Sosyalleşme Ölçeğinin Ailenin Aylık Gelirine değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	42
Tablo 14. Katılımcıların Kültürel Zekâ Ölçeği ile Alt Boyutları ve Sporda Sosyalleşme Ölçeği Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi İçin Yapılan Spearman Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı Sonuçları	43

İÇİNDEKİLER

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI	II
ÖZET	III
ABSTRACT	V
TEŞEKKÜR	VII
TABLolar DİZİNİ	VIII
1.GİRİŞ	1
2. Kavramsal Çerçeve	4
2.1. Tanımlar ve Kavramlar	4
2.1.2. Zekâ Tanımları	4
2.1.3. Kültürel Zekâ	5
2.1.4. Kültürel Zekâ Boyutları	6
2.1.5. Üst Bilişsel-Meta Bilişsel (Meta–Cognitive) Boyut (MC)	7
2.1.6. Bilişsel (Cognitive) Boyut (COG)	8
2.1.7. Motivasyonel (Motivational) Boyut (MOT)	9
2.1.8. Davranışsal (Behavioral) Boyut (BEH)	9
2.2. Spor.....	10
2.2.1. Spor Tanımı	10
2.2.2. Dünya’da Sporun Yaygınlaşması, Geleneksel ve Modern Spor	12
2.2.3. Türkiye’de Sporun Yaygınlaşması ve Gelişimi	15
2.2.4. Sporun Amaç ve Fonksiyonları.....	16
2.2.5. Spor Aktivitelerinin Sosyalleşme Üzerine Etkileri	18
2.3. Spor ve Sosyalleşme.....	18
2.3.1. Sosyalleşme.....	19
2.3.2. Sosyalleşmenin Özellikleri	21
2.3.4. Sosyalleşme Sürecini Etkileyen Faktörler	22
2.3.4.1. Aile.....	22
2.3.4.2. Okul ve Eğitim	23
2.3.4.3. Arkadaş ve Akran Grupları	25
2.3.4.5. Kitle İletişim Araçları	26
3. YÖNTEM.....	27
3.1 Araştırmanın Modeli	27
3.2 Evren ve Örneklem.....	27

3.3 Veri Toplama Araçları.....	28
3.4 Verilerin Analizi.....	29
4. BULGULAR.....	31
5. SONUÇ ve TARTIŞMA	44
KAYNAKLAR	53
ÖZGEÇMİŞ.....	63

1.GİRİŞ

ilk defa P. Christopher Earley ve Elaine Mosakowski tarafından 2004 yılında Harvard Business Review’de yayınlanan makalelerinde kültürel zeka konusu ortaya atılmış bir çalışma olmanın yanı sıra farklı zamanlarda diğer araştırmacılar tarafından farklı açılarıyla incelenmiştir (Yeşil 2009).

İlk olarak Solon Ang ve Christopher Earley tarafından yapılmış bir araştırmada 2003 yılında ortaya çıkmış olan bu zekâ türü konusunda yapılmış çalışmalar, özellikle Türkiye’de,sınırlısayıdadır.Tanımı yapıldığı günden bu yana araştırmacılar tarafından kültürel zekâ kavramının farklı birçok değişkenlerle olan ilişkileri incelenmiş olup ve bu bağlamda farklı tanımlar geliştirilmiştir. Kültürel zekâ, Earley ve Ang tarafından bir bireyin kültürel farklılıklarla karakterize edilen durumlarda kültürel ipuçlarını doğru bir şekildeşekilde tespit etme, özümseme, nedenlerini bulma ve davranma yeteneği olarak ifade edilmiştir. Bu nedenden dolayı belirli bir alana özeldir ve çok kültürlü ortamlar ile küresel kapsamda ele alınmaktadır (Earley ve Ang, 2003).

Bu anlamda kültürel zekâ, farklı toplumlar ve toplum içerisindeki farklı olan kültürler ile etkileşimde olabilme yeteneği konusunda bireyler arasında görülen farklılıkları açıklamak üzere ön görülen bir zekâ türü olarak nitelendirilebilir (İlhan ve Çetin, 2014). Thomas ve Inkson ise kültürel zekâyı, kültürel donanım, pratik bir dikkat ve davranışsal becerilerin tamamını kapsayan çok yönlü bir yetenektir (Thomas ve Inkson, 2005). Thomas ve Inkson, kültürel zekânın tüm bileşenlerini dikkate alarak, bir kültürü anlamakta kabiliyetli ve esnek olmak, o kültür hakkında zaman içerisinde çoğalarak daha çok öğrenmek, farklı bir kültüre sempatik olarak bakacak biçimde düşüncelerimizi zamanla biçimlendirmek, diğer kültürlerden olan insanlar ile etkileşimde olurken davranışlarımızı uygun ve özenli bir biçimde ayarlamak olarak tanımlamışlardır (Thomas ve Inkson, 2004). Kültürel zekâ, gerek aynı toplum içindeki farklı alt kültürlerle, gerekse diğer kültürlerle etkileşime girme yeteneğine işaret eden ve bu konuda bireyler arasında görülen farklılıkları açıklayan bir zekâ alanı olarak vurgulanmaktadır. Diğer bir ifadeyle bireye farklı kültürel ortamlarda daha etkili bir etkileşim olmasını sağlayan bireysel kapasitedir. Bu

konuda farklı araştırmacılar tarafından yapılan tanımlamalarda kültürel zekâ şu şekilde vurgulanmaktadır: Farklı bir kültüre uyum sağlayabilmek için bireyin davranışlarını uyarlaması veya yeni davranışlar kazanma yeteneğini yansıtır; iletişime geçilen kişilerin davranışları ve temel kültür değerlerine uygun olarak ayarlanmış yetenekleri ve nitelikleri kullanan davranışlar setine uyum sağlama yeteneğidir; etnik, örgütsel ve gelenekselgibi farklı kültürel şartlarda etkili bir biçimde çalışabilme ve birden fazla kültürler arasında olan farklılıkları yönlendirme ve tepki gösterme yeteneğidir (Aslan ve Aslan, 2015). Triandis'e göre ise kültürel zekâ seviyesi yüksek olan bireyler durumdan elde edilen bilgi anlaşılıp birden çok ipucu ile beraber değerlendirilene kadar kararlarını ne şekilde geciktireceğini veya askıya alacağını bilecek yeteneğe sahiptirler (Triandis, 2006). Ang ve arkadaşları ise Schmidt ve Hunter'ın genel zekâ alanında yaptıkları tanıma atıfta bulunarak kültürel zekâyı kültürel farklılıklar ile beraber karakterize edilen durumlarda etkili bir biçimde durumu kavrama, anlamlandırma ve buna uygun davranış gösterme yeteneklerine odaklanan özel bir zekâ türü olarak tanımlamıştır. Yapılan bu tanım ulusal, etnik ve örgütsel branşlar ile farklı kültür çeşitlerini de içine almaktadır (Ang vd. 2007). Küreselleşmekte olan dünya, insan ilişkilerini kişinin beraberinde barındırdığı kültür gerçeğiyle beraber ele almayı gerektirmiştir. Diğer kültürlerin gittikçe artan ve hızlanan etkileşimleri bazıları tarafından farklılıkların gittikçe azalması biçiminde yorumlansa da, aslında bu durum daha çok farklılığın ortaya çıkmasına ve bu farklılıkların daha görünür bir şekil olmasına sebep olmuştur. Sonuç olarak, çeşitli kültürden insanların bir birleri ile etkili iletişim kurması günümüzün en önemli becerilerinden biri halini almıştır (Tan, 2004).

Günümüzde bireylerin duygusal, fiziksel ve toplumsal açıdan gelişiminin sağlanması, grup çalışmasının kolay hale gelmesini, karşılıklı dayanışmanın oluşumu ve toplum üyeliğinin kazanılmasının en basit yollarından biri ise spor olgusudur. Spor, birçok fiziksel aktivitelerin bütünü olmasının yanı sıra insanlara sosyal kimlik ve gruba dahil olma duygusu kazandırır bunun yanı sıra kişinin sosyalleşmesine yardımcı bulunur. Ayrıca önem verilen çeşitli sosyal değerlerin oluşmasını ve daimi bir hale gelmesini sağlar. Spor bu görevi birçok farklı yolla başarabilir. Spor kavramı içinde kişinin kendilerini ifade edebilecekleri bir alanın olması en azından bu tür etkinliklere yardımcı bulunarak bir sosyalleşme süreci içinde yer almaları psiko-

sosyal açıdan gelişmelerine yardımcı olmaktadır. Sosyalleşme, insan ve toplum açısından farklı bir anlam ifade eder, toplum açısından kültürün kuşaktan kuşağa aktarımını ve kişinin, örgütlenmiş bir sosyal yaşam içerisinde belirlenmiş kurallara uymasını sağlar. Bu bakımdan sosyalleşme insanın benlik ve karakterini oluşturan temel etkenlerdendir (Küçük ve Koç, 2015). Bireylerin başarılı olma ihtiyacı psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde bireyin kendine olan güvenini kazanması veya yenilemesi bakımından önemlidir. İşte bu aşamada kişinin burada kendisini başarılı yapabilmesi için en basit yollarından biri isespor sayesinde sağlanmaktadır. Sporun, yalnızca fiziksel bir çeşit aktiviteler bütünü olarak düşünülmemesi, bununla beraber kişinin duygusal, sosyal ve toplumsal açıdan da gelişebilmesi için sporun önemli bir sosyal olgu olduğunu unutmamalıyız (Küçük ve Koç, 2015). Atatürk'te bunu şu sözleri ile ifade etmiştir; “Spor, yalnız beden kabiliyetinin bir üstünlüğü sayılamaz; idrak ve ahlak da bu işe yardım eder. Zekâ ve kavrayışı kısa olan kuvvetliler, zekâ ve kavrayışı yerinde olan az kuvvetlilerle başa çıkamazlar. “Ben sporcunun zeki çevik ve aynı zamanda ahlaklısını severim” sözü göz önünde bulundurulduğunda, insanların kişilik gelişimleri açısından sporun ne derece önemli olduğu ortaya çıkmaktadır (Aracı, 2001).

Spor sosyal, ekonomik ve kültürel gelişmenin ana unsuru insanın ruh ve beden sağlığını geliştirmek, kişilik oluşumuna katkı sunmak, yetenek, bilgi ve beceri kazanmasını sağlayarak, çevresine uyumunu kolay hale getirebilmektir. Kişiler, toplumlar ve milletler arasında dayanışmayı, kaynaşmayı ve barışı tesis etmek için, bireyin mücadele gücünü arttırabilmek, heyecanı hissetmek, üstünlük sağlamak ve yarışmak gayesiyle yapılmaktadır. Toplumların geleceğinde sorumluluk alacak olan bireylerin olumlu alışkanlıklar kazanmasında, kişiler arası veya toplumlar arası iyi ilişkilerin kurulması ve devam ettirilmesinde, barışın hâkim olduğu mutlu bir hayat için, bireylerin çocukluktan başlayarak spor etkinliklerine yönlendirilmesi, iyi alışkanlıkların kazandırılmasında ehemmiyet arz etmektedir (Toksöz, 2008). Spor, genç bireylerin sosyalleşmelerinde ve iyi birer yurttaş olmalarında büyük rol oynamaktadır. Gençleri spor faaliyetlerine teşvik etmek için aileye, öğretmenlere, okula ve toplumu oluşturan kurumlara büyük sorumluluk düşmektedir.

Toplum ve birey için önemli bir kavram olan sosyalleşme, bireyin doğumu ile başlayıp yaşadığı toplumun üyeliğini kazanma sürecinde geçirdiği aşamaların bütünü olarak tanımlanmaktadır. Sosyalleşme süreci ise bireyin doğumundan ölümüne kadar devam eden, bireysel karakterin gelişme ve bireyin toplum içinde anlamlı bir yer edinme sürecidir (Binbaşioğlu, 1995).

Sosyalleşme; toplumsal bir ortamda, belirli bir zamanda ve yerde gerçekleşir. Tüm bireylerde aynı etkide bulunmaz. Öyle olsaydı bireyler birbirinin kopyası olurdu. Sosyalleşme karşılıklı bir etkileşim sürecidir. Nasıl ki toplum bireyi etkileyip şekillendiriyorsa birey de aynı şekilde toplum üzerinde etkilidir. Doğumla başlayıp hayat boyu devam eder. Doğuştan getirilen özellikler ile birlikte, çevre de sosyalleşmede etkilidir. Bireyin sosyalleşme sürecinde ilk karşılaştığı grup, ailesidir. Bunu akrabaları, komşuları, arkadaşları ve okul çevresi izler. İlgili literatürde en önemli sosyalleşme araçlarının; Aile, okul, arkadaş grubu ve kitle iletişim araçları olduğu vurgulanmaktadır (Sezal, 2003).

2. Kavramsal Çerçeve

2.1. Tanımlar ve Kavramlar

2.1.2. Zekâ Tanımları

Zekâ kavramı tarihten bu yana çeşitli yaklaşımlar ve çalışmalar ile değerlendirilmiş olup birçok bilim insanının ilgi alanına girmiştir. Genellikle; “öğrenme, öğrenilenlerden faydalanabilme, yeni durumlara adapte olabilme ve yeni çözüm seçenekleri yaratabilme kabiliyeti” zekâ olarak tanımlanıyor. Zekâ, kişiler arasındaki farklılığı oluşturan ve öğrenmeyi etkileme yeteneğine sahip önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sebepten dolayı eğitim alanında en fazla üzerinde durulmuş temel konulardan birisi olmuştur (Oral, 2004). 1999 senesinde ABD’de internet aracılığı ile yayınlanan “ Zekâ Konusunda Ortak Bilimsel Sonuçlar” başlıklı olan bildiride zekâ kavramı, “ Diğer şeyler arasında, akıl yürütme (mantıklı düşünme yeteneği), plan yapma, soyut düşünme, problem çözme, karmaşık fikirleri anlayabilme, hızlı ve deneyimlerden öğrenme yeteneklerini içeren genel bir zihinsel kapasite” olarak tanımlanmıştır (Çıkrıkçı, 2008). Günümüzde herkes tarafından kabul görmüş bir zekâ tanımı ise henüz yoktur (Öner, 1996).

Zekânın soyut özelliğinin olması, analizinin somut olarak yapılması, tanımın yapılmasını biraz zorlaştırmaktadır. Bu sebepten dolayı birçok bilim insanı ve düşünürler çeşitli tanımlamalar yapmışlardır.

Literatüre bakıldığında ise zekâ kavramına farklı ele alındığı ve çeşitli tanımlarının yapıldığı görülmektedir. Bu tanımların bir kısmı şu şekildedir: Zekânın tanımını ilk yapan bilim insanı Binet (1905)'e göre zekâ, belli bir amaca yönelerek, bu amaç doğrultusunda farklı yollar geliştirerek hedeflediği amaca ulaşabilmektir, öz eleştiri yaparak farklılık yaratabilme girişimi olarak tanımlamıştır (Özgüven, 1998). Piaget'e göre zekâ, kendinde yenilikler yaparak değişmedir. Bireyin çevresindekileri benimseyip, uyum sağlama süreci ile hareket eden bir güç olarak tanımlanmıştır (Kuzgun, 2004). Farklı bir tanımla “çevreye uyum sağlayabilme yeteneğidir” denilebilir. Çünkü birey çevreye adapte olurken, aynı zamanda onunla başa çıkabilmektedir. Bu durumda birey içerisinde bulunduğu ortama ne kadar çabuk uyum sağlıyorsa, o kadar zeki olduğu anlamına gelmektedir (Bacanlı, 2001).

Zekâyı ölçmeye çalışan ilk bilim insanı Galton' dur. Galton, bilimsel çalışmasında edindiği bilgileri yapısal duruma getirmek, temel duyuların duyarlılığını zekâ olarak ele alıp, incelemiştir (Demirel, 2005). Terman (1944), zekâyı “soyut semboller üzerinde düşünebilme” yeteneği olarak tanımlamaktadır. Kişinin, soyut düşünebildiği kadar zeki olduğunu tanımlamaktadır. Wechsler'e göre zekâ, kişinin amaçlı bir biçimde hareket edebilmesi, çevresi ile baş edebilmesi ve akıllıca düşünebilmesi için kullanmış olduğu kapasite olarak tanımlamaktadır (Ergün ve Çelik, 1998).

2.1.3. Kültürel Zekâ

Kültürel zekâ, İngilizcede Cultural Intelligence veya Individual's Cultural Quotient (CQ) olarak ifade edilmektedir. Kültürel zekâ konusu ilk olarak 2004 senesinde P. Christopher Earley ve Elaine Mosakowski'un tarafından Harvard Business Review'de yayınladıkları makalelerinde ortaya atılmış bir konudur. Daha sonra ki zamanlarda farklı bilim insanları tarafından çeşitli yönleriyle incelenip ele alınmıştır (Yeşil, 2009). Kültürel zekâ konusunda günümüze kadar farklı tanımlar yapılmıştır. Bu tanımlardan bir kısmı şu şekilde ifade edilebilir:

Kültürel zekâ (CQ), “ kültürleri daha iyi anlamak, başka kültürlerden olan kişilerle karşılıklı iletişim konusunda daha fazla bilgi edinmek ve farklı kültürden olan kişiler hakkındaki düşüncelerimizin zamanla değişmesini sağlamak adına yetenekli ve esnek olmak” biçiminde ifade edilmektedir (Thomas ve Inkson, 2004). Kültürel zekâ; kişinin farklı kültürlerdeki insanlar ile etkileşimli bir şekilde iletişim kurabilme (Thomas, 2006, Thomas ve Inkson, 2004, Van Dyne, Ang ve Nielsen 2007) farklı kültürlerle adapte olabilme kapasitesi (Berry ve Ward, 2006; Earley ve Ang, 2003; Ng ve Earley, 2006; Sternberg ve Grigorenko, 2006) ve etkileşimde bulunduğu farklı kültürlerin gereklerine göre davranış sergileme (Ang, Van Dyne ve Koh, 2006; Earley ve Ang, 2003). Olarak ifade edilmektedir. Kültürel zekâ bir başka tanımda ise; kültürel olarak bireyin çeşitli çevrelerde uyumlu bir şekilde çalışabilmesi, yaşayabilmesi, etrafına uyum sağlayabilmesi ve kültürel farklılıkları etkili bir biçimde idare edebilmesi olarak tanımlanmaktadır (Ang vd. 2007). Değişik bir bakış açısı ile bakıldığında ise kültürel zekâ, farklı diğer kültürlerde yaşayabilme, uyum sağlama ile birlikte çeşitli kültürel çevrede yaşamını sürdürebilen bireyin kişiliğini de kapsamaktadır (Brislin vd. 2006).

“Kültürel Zekâ, kültürün önemini bilen, milletler arası kültürel sorunların günlük çalışmalarını etkilediğinin farkına varan, kendi farkındalık, anlayış ve becerilerini geliştirmek isteyen insanlar içindir” (Peterson, 2011).

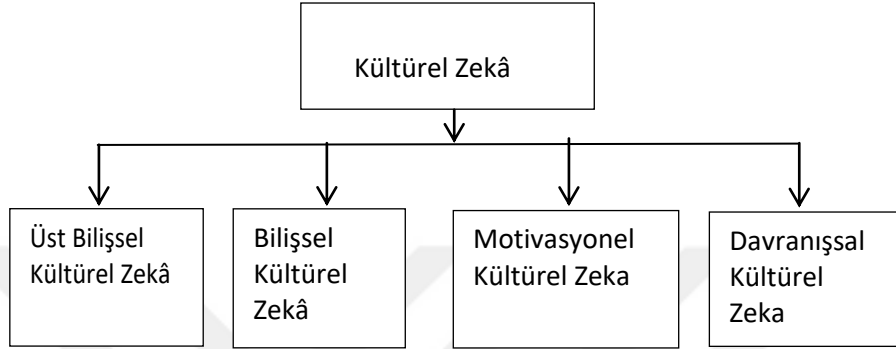
2.1.4. Kültürel Zekâ Boyutları

Kültürel zekâ çok çeşitli bir tanım olarak karşımıza çıkmakta. Çok boyutlu yapısı genellikle 4 boyut altında ayrıştırılmaktadır. Bu araştırmada ise Ang ve diğer araştırmacıların ileri sürdüğü; üst bilişsel, bilişsel, motivasyonel ve davranışsal kültürel zekâ boyutlarından oluşan 4 boyutlu model temel görülmektedir.

Kültürel zekânın çeşitli bileşenleri olduğu birçok bilim insanı tarafından ifade edilmektedir. Earley ve Ang (2003). Stenberg ve Determan (1986)’ın çalışmasından uyarladıkları bilişsel, üstbilişsel motivasyonel (güdüsel) ve davranışsal olarak 4 temel bileşeni içerisinde bulunduran çok boyutlu bir model önermişlerdir (Ang ve Van Dyne, 2008). Farklı kaynaklarda söz konusu modelin üstbilişsel özelliğinin ayrı olarak ele alınmadığı ve 3 bileşenin olduğu görülse de Ang ve

Dyne (2008), üstbilişsel özelliği ayrı bir başlık halinde ele almaktadır. Ang, Dyne ve Livermore, 2008 yılında kültürel Zekâ modelini genişleterek bilişsel boyutu üst bilişsel boyut ve bilişsel boyut olarak ayrı faktörlerde dört boyutlu olarak incelemişlerdir. Bugün Kültürel Zekâ alanında yapılan çalışmaların birçoğunda Dört Boyutlu Kültürel Zekâ Modeli kullanılmaktadır.

Şekil 1: Dört Boyutlu olan Kültürel Zekâ Modeli

Kaynak: Dyne, Ang ve Livermore, 2010: 5-8

Bu çalışmada dört bileşenli kültürel Zekâ modeli temel alınmıştır. Modele konu olan Zekâ türleri aşağıda özetlenerek açıklanmıştır.

2.1.5. Üst Bilişsel-Meta Bilişsel (Meta-Cognitive) Boyut (MC)

Kültürel Zekâ bileşenlerinden ilki olan “Üst Bilişsel” kültürel Zekâ, düşünsel/kavramsal nesneler hakkında bilme, anlama, düşünme olarak ifade edilen bir boyuttur. Kültürel bilgiyi elde etmede ve algılamada bireyin kullandığı zihinsel süreçleri ve bununla birlikte kültürle ilgili zihinsel süreçlerin kontrolünü de ifade etmektedir (Earley ve Ang, 2003). Üst biliş; kişinin kendi bilişi üzerindeki kontrolünü, bilgisini, neyi bildiğini, nasıl düşündüğünü ve nasıl öğrendiğini bilmesi olarak ifade edilmektedir. Üst bilişsel kültürel Zekâ, kültürel bilgiyi kazanma ve anlama kapasitesini yansıtır. Farklı kültürel ortamlarda, farklı kültürlerle iletişim kuran bireyin, farkındalık düzeyini belirlemektedir (Aksoy, 2013).

Üst bilişsel kültürel Zekâ, üst düzey bilişsel süreçlere odaklanır. Yavaş ve dikkatli olarak kendi içimizde ve aynı zamanda diğer insanların kafalarının içlerinde olup biteni gözlemleme, kendi düşünsel süreçlerimiz üstünde düşünme, farklı olan bir kültürü anlama ve o kültürde yaşanan sorunları çözümlemede kendi kültürel bilgimizi kullanabilme yeteneğidir (Mercan, 2015; Van Dyne vd. 2010).

Üst bilişsel kültürel Zekâ, kültürlerarası etkileşimde strateji yapabilme yeteneğidir. Strateji oluşturabilmek için, kültürlerarası ilişkilerde kültürel bilgiyi kullanabilme ve nelerin olup bittiğini yorumlayabilme yetisi sağlar (Livermore, 2010).

Meta bilişsel kültürel Zekâ veya üst bilişsel kültürel Zekâ; zihinsel süreçleri kapsar. Farklı kültürel ortamda, kültürel bilgiyi elde etme ve algılamada kullanılan zihinsel süreçlerdir (Yeşil, 2009). Kişinin, kendi içinde ve diğer insanların zihninde olan düşünceleri ya da olayları dikkatli bir şekilde gözlemleyerek ve kendi kültürel düşünce süreçleri üzerine düşünerek, farklı olan kültürü anlamaya çalışmasıdır. Aynı zamanda, bu farklı kültür içinde meydana gelebilecek sorunların çözümü için kendi kültürel bilgisinden yararlanma yeteneğidir (Ang Van Dyne ve Livermore, 2010). Meta bilişsel kültürel Zekâ, farklı bir kültürün, bir ülkenin ya da bir grubun normlarını anlamadaki ve uygulamadaki zihinsel süreçleri de kapsar. Meta bilişsel kültürel Zekâsı yüksek olan kişiler, kendi kültüründen farklı bireylerle etkileşimden önce, etkileşim sırasında ve etkileşim sonrasında da sahip oldukları kültürel tercihlerin, bilinçli olarak farkındadırlar. Bu bireyler, kültürel varsayımları sorgulayarak etkileşim anında ve sonrasında zihinsel modellerini geliştirirler (Yeşil, 2009; Triandis, 2006).

2.1.6. Bilişsel (Cognitive) Boyut (COG)

Meta bilişsel kültürel Zekâ, üst düzey bilişsel süreçleri kapsarken (Yeşil, 2009), bilişsel boyut, daha genel bilişsel süreçleri ve genel bilişsel beceriler kapsamaktadır (Ang ve Earley, 2003). Bireyin, aldığı eğitim ve edindiği tecrübe yoluyla elde ettiği, farklı kültürlerle ait normlar, kurallar, uygulamalar, değerler ve gelenekler ile ilgili bilgileri kapsamaktadır. Bilişsel boyutta, farklı kültürlerin ve o kültürlerle ait alt kültürlerinin, dil, dini inanç, ekonomik, yasal, sosyal sistemler ve genel kültürel değerler ilgili bilgileri kapsamaktadır (Ang ve Van Dyne, 2008).

Bilişsel kültürel zekânın ortaya çıkardığı sosyal kimlik, sosyal rol ve bireyin kendi karakterini sunma biçimi “benlik” kavramı olarak ifade edilmektedir (Earley ve Peterson, 2004). Benlik kavramının esnekliği yeni koşullara daha kolay adapte olabilme ve yüksek kültürel Zekâ ile ilişkilidir (Earley, 2002). Bireyin yeni bir kültüre girdiği zaman, o kültüre ait kendi önyargılarından kurtulma ve yeni girdiği o

kültüre uyum sağlayabilmek için gerekli olan bazı özelliklerin benlik kavramının zihinsel esnekliğine bağlıdır. Bir başka deyişle, kişinin olayları kavrayabilme yeteneği ve bu yeteneğe bağlı olarak kişiliğini oluşturan temel özelliklerin esnekliği ne kadar fazla ise, farklı kültürlerle uyum sağlayabilmesi yetisi de o ölçüde rahat olmaktadır (Dilek, 2014).

Bilişsel kültürel zekâsı üst seviyede olan bireyler, farklı kültürler arasındaki benzerlik ve farklılıkları anlamada iyi derecede başarılıdırlar (Ang vd. 2008). Kültürel normlar ve davranışlar hakkında bilgi sahibi olduklarından dolayı, diğer bireylere nispeten daha az olumsuz değerlendirme ve yorum yaparlar. Bu nedenle kültürlerarası deneyimler açısından yaptıkları gözlemler daha objektif ve kesindir (Ang vd. 2008).

2.1.7. Motivasyonel (Motivational) Boyut (MOT)

Farklı kültürel ortamlara ya da kültürlerarası farklılıklara uyum sağlamada bireyi en fazla etkileyen unsurlardan biri de motivasyondur. Bireylerin duygu, bilgi ve davranış kontrolü sağlamalarında, motivasyonel kapasitelerinin hedeflerine ulaşmalarını kolaylaştırdığı belirlenmiştir (Ehtiyar ve Ersoy, 2015). Bu noktada motivasyonel kültürel Zekâ; farklı bir kültürel ortamda; öğrenme veya bir faaliyette bulunmak için gerekli enerji ve dikkati bu yönde yönlendirme kapasitesidir (Yeşil, 2009; Ehtiyar ve Ersoy, 2015). Motivasyonel kapasite, hedefe varmayı basit hale getiren duygu, bilgi ve davranış kontrolü sağlamaktadır (Mercan, 2015). Motivasyonel kültürel Zekâ, kişinin farklı kültürel ortamlarda bulunma ve farklı kültürlerden bireylerle iletişim kurmaya yönelik istek ve ilgisini kapsar (Dilek, 2014).

Motivasyonel kültürel Zekâsı yüksek olan bireyler, daha fazla stratejik düşünme yeteneğine sahiptirler. Bu yeteneklerin, kültürel uyuma daha etkisi daha olumlu olmaktadır (Earley ve Peterson, 2004).

2.1.8. Davranışsal (Behavioral) Boyut (BEH)

Kültürel farklılıklara uyum sağlamada zihinsel süreçler, bilgi ve motivasyon tek başına yeterli gelmemektedir. Farklı kültürlerle etkileşim içerisindeyken, davranışların da o kültüre uygun olması kültürel adaptasyon için gereklidir (Dilek,

2014). Davranışsal kültürel Zekâ, kültürel olarak farklı ortamlarda, farklı kültürlerden insanlarla iletişimde sözlü veya sözsüz davranışta bulunma yeteneğidir. Bireyin, kültürel farklılığa uygun davranış gösterebilmesi için geniş bir davranış birikimine sahip olması gerekmektedir (Ang ve Van Dyne, 2008).

Davranışsal kültürel Zekâsı üst seviyede olan kişiler esnektir. Sözlü veya sözsüz davranışlarını kültürel etkileşime göre belirlerler. Yetenekleri doğrultusunda durum ve ortama en uygun davranışları, davranışlarına uygun kelimeleri, mimik ya da ses tonunu ayarlarlar (Ang ve Van Dyne, 2008).

2.2. Spor

Spor; bireyin sosyal adaptasyonu, ruh ve beden sağlığı, yarışma kazanma öğelerini içermekte, karakterin açığa çıkması ve gelişimi açısından eğitimcilerin tavsiye ettikleri bir disiplin, toplulukların beğendiği bir seyir, enerjiyi doğru kullanabilme ve dengeli, mücadeleci bir anlayış göstermek için çalışanların kullandıkları bir yöntem, bireye doyum ve haz veren bir oyun güdüsünün, gelişmiş ve belli kurallara bağlanmış ifade biçimidir (Sukan, 2012).

Kabadayı'ya göre spor, bireysel veya takım olarak oynanan, aletli veya aletsiz yapılabilen, belli kuralları içinde barındıran müsabaka temeline dayalı, bireysel ve toplumsal süreci olan bir süreç şeklinde tanımlanmaktadır.(Kabadayı, 2010).

2.2.1. Spor Tanımı

Spor evrensel bir kültür olmakla birlikte dünyamızda ırkı,dini,dili farklı insanları bir araya getiren önemli bir araçtır. Dünya barışında büyük rolü olan bir etkinliktir diyebileceğimiz gibi dönemin sporunu; bedensel katkılarının yanı sıra insanların zihinsel sağlığını da pozitif bir yönde etkilemek sosyal ve moral kazancı sağlamak amacı ile yapılan hareketler döngüsü olarak da tanımlamak mümkündür. Görüldüğü üzere sporun belli sözcüklerle kalıplaşmış sabit bir tanımı yoktur. Spor Latince kelime anlamı olarak DESPORT ve DİSPORTARE biçiminde “dağıtmak, bir birinden ayırmak” anlamına gelen sözcüklerden 17.yüzyıldan sonra günümüze gelene kadar ilk hecesi aşınmış bir şekilde “SPORT” şeklini aldığı araştırmacılar tarafından ön plana çıkmaktadır.

Modern olimpiyatların kurucusu Baron Pierre de Coubertin, “isteyerek, arzu ederek, muhtemel bazı riskleri de göze alarak ve daima daha ileri gitmek üzere yapılan bedensel çalışmalar spordur” sözleriyle sporu tanımlamaktadır (Gillet, 1975). Spor, bireysel veya takım olarak yapılan, kendine has kuralları olan, genel olarak müsabakaya dayanan zihinsel ve bedensel yeteneklerinin gelişmesini sağlayan, eğlendirici ve eğitici aktivitelerdir (Açıkada, 1990). Spor kişinin psikolojik ve fizyolojik yönden sağlığını iyileştiren , sosyal davranışlarını düzene sokan , motorik ve zihinsel durumunu belirli bir düzeye eriştiren biyolojik, pedagojik ve sosyal bir yapıdır . Diğer bir ifadeyle spor, bireyin fikir, ruh ve beden gelişmesini ve bu öğeler arasında koordinasyonu ve sosyalleşmeyi sağlayan bir olgudur (Yetim, 2015). Spor kişinin zihin ve beden sağlığının geliştirilerek belli kurallara uyularak rekabet kurallarında hâlinde heyecan duyma, mücadele etme yarışma, kazanma arzusu ve gerçek mana da başarı gücünün yükselmesini, kişisel yönden en üst seviyeye ulaştırılması yolunda gösterilen yoğun çalışmalar (Kılıçaslan, 2015). Süreç içerisinde fizyolojik, psikolojik, estetik ve teknik gereksinime ihtiyaç duyan spor müsabakaları yarışmaya dayalı ve kendine özgü katı kuralları olan mücadeleye dayalı etkinliklerdir (Pala, 2012).

Spor organizasyonları, bireysel ve küçük bir ortamda yapılabilmesinin yanı sıra büyük ve uluslararası arenada da yer bulmuştur. Bu etkinlikler fiziksel alıştırma, oyunlar ve yarışmalar biçiminde karşımıza çıkmaktadır (Tokat, 2013). Spor hep, daha yüksek, daha hızlı ve daha güçlü olmak için yapılan bir çaba, aynı anda herkesçe kabul edilen kuralları ve ilkeleri olan bir yarışma, eğlence ve oyundur. Spor, yarışmak ve rekabet içerisinde olmakla birlikte içerisinde barış, kardeşlik ve sevgi barındırmaktadır. Spor yapanlar ya da taraftar ve izleyicilerin kişisel veya sosyal sebeplerle bu amaçları görmemeleri, sporu kötü amaçla kullanmaları, sporu saldırganca davranan kişilerin ve şiddet içeren eylemlerinin yapıldığı savaş alanına dönüşmesine neden olmaktadır (Köknel, 1996; Acet, 2005).

Genel anlamıyla spor, kişinin ruh ve beden sağlığını geliştirmek, belirli kurallara dâhilinde rekabet ölçüleri dâhilinde mücadele etmek, heyecan duyma, yarışma ve üstün olmak gibi amaçlar içeren, başarı kabiliyetini artırma, kişisel açıdan en yüksek noktaya çıkarma yolunda gösterilen yoğun çabalar olarak tanımlanabilir (Aracı,

1999). Spor kazanma ve muktedir olma, bireyin bilinçaltı arzularının tatminini amaçlayan, belirli kurallar dahilinde yapılan, rekabet içeren sosyalleştirici, bütünleştirici, fiziki ve ruhi aktivitelerin bütünüdür (Şahin, 2002). Aynı zamanda modern hayatın getirdiği tek tip yaşamdan sıyrılmanın, hareket edebilme imkânı kazanmak ve sonucunda ruh sağlığının geliştirilmesinde beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin önemli olduğu bilinmektedir (Öztürk ve Şahin, 2007). Bütün tanımların analizi yapıldığında; spor haz duygusu önde gelmekle beraber farklı değerler, amaçlar ve yaptırımlar tarafından yönlendirilen, az ya da performans ilkesine dayalı, bilinçli olarak zorlukların oluşturulmasını ve bunların üstesinden gelmeyi hedefleyen fiziksel aktivitelerdir (Amman, 2000).

2.2.2. Dünya’da Sporun Yaygınlaşması, Geleneksel ve Modern Spor

Spor, İngiltere’de yaşanan sanayi devriminden önce de pek çok yerde bilinmekte ve yapılmaktadır. O zamanlar yalnızca oyun niteliğinde olup, birbiriyle bağlantılı olmadan, ulusal kutlamalarda ya da dini bayramlarda gerçekleşmektedir. Bir lig ya da bir kulüp o zaman için oluşmamıştır. Bu yüzden değişime uğrayarak günümüze kadar gelen spor kavramı “modern spor” olarak açıklanmaktadır (Çetin, 2015). Fransız sosyolog Jean-Marie Brohm, modern sporun tanımını; “spor, federasyonlar ve kulüpler çatısı altında kurumsallaşıp, belli kurallar çerçevesinde yerel, ulusal ve uluslararası olmak üzere yapılan müsabakalardır ve bu müsabakaların teknik özellikleri, bürokratik zorunlulukları vardır” şeklinde yapmaktadır. Bourg ve Gouguet’nin de “modern spora” yüklediği anlam Brohm’un bu tanımına benzemektedir. Ayrıca “modern spor, hiçbir zaman geleneksel sporun bir devamı değildir” açıklamasını da dile getirmektedirler (Bourg ve Gouguet, 2005). Modern spor 19. yüzyılın ortalarında İngiltere’de, sanayi devrimi sırasında doğmuştur. Önce Avrupa’ya, Kuzey Amerika’ya sonra da diğer kıtalara yayılmıştır. Futbol, tenis, ragbi gibi modern spor dallarının yaygınlaşmasında, İngiliz tüccarlarının ve denizcilerinin etkisi büyüktür. İş amaçlı gittikleri ülkelerde serbest zamanlarını tenis, futbol oynayarak geçirmeleri yerel halkın dikkatini çekmiştir (Çetin, 2015). Rekabete dayanan modern spor dalları zaman içinde değişikliklere uğramıştır. Örneğin 2000’li yıllarda da en çok ilgi gören spor dallarından biri olan futbol, 1880’lere kadar kamu düzenini bozduğu gerekçesiyle sadece okullarda öğrenciler tarafından

oynanabilmiştir. Futbolun 1880’lerde kitleselleşmeye başlamasında en büyük etki, fabrikatörlerin işçilerine motivasyon amaçlı iş yerlerinde kurdukları futbol kulüpleri ve futbol oynayabilmeleri için serbest zaman hakkı tanımaları olmuştur. Bourg ve Gouguet’in belirttiği üzere futbol, ragbi, kriket, tenis gibi modern spor dalları, geleneksel oyunların yerini almış ve bu değişim önce sanayi devrimine ev sahipliği yapan İngiltere’de, sonra Avrupa kıtasının diğer ülkelerinde ve Amerika Birleşik Devletleri’nde yaşanmıştır (Çetin, 2015). Modern sporun temel özellikleri; spor dallarının kulüpler bünyesinde yapılması, spor dallarını yönetecek federasyonların kurulması, spor dallarına ait liglerin oluşturulması ve spor dallarının belirlenen yeni kurallar dâhilinde gerçekleştirilmesidir. Spor dallarının rekabete dayalı müsabaka özelliğini taşımaya başlamasıyla spor kavramı gelişmiş ve tüm bu yenilikler sporun kapsamına girmiştir (Desbordes, 2000; Gasparini, 2000). Geleneksel spor olarak adlandırabileceğimiz eski dönem sporu ile sanayi devrimi sonrası hayatımıza giren modern spor arasındaki farklılıkları Allen Gutmann şu maddeler ile ortaya koymaktadır (Bozonnet, 1996).

Laiklik: Eski dönem sporda özellikle antik dönemde ve eski Yunan’da spor müsabakası niteliğindeki pek çok oyun dini törenler sırasında gerçekleşmiştir. Düzenlenen karşılaşmalar dinsel ritüeller olarak kabul edilip kazananların ödülünün tanrılar tarafından verileceğine inanılmıştır. Modern spor döneminin başlarında bazı spor etkinlikleri dini dinlenme günlerinde yapılmamıştır. Zamanla bu durum da değişerek spor ile din arasında bir bağlantı kalmamıştır.

Eşitlik: Modern spor dönemi öncesinde müsabakalar herkese açık değildir; kölelerin, barbarların bu etkinliklere katılması yasaktır. Orta çağdaki birçok müsabaka yalnızca soylular için yapılmıştır. Olimpiyatların kurucusu Pierre de Coubertin bile, “müsabakalar; sadece erkeklerin doğal yapısına uygun” düşüncesini savunarak modern olimpiyat oyunlarının ilk yıllarında kadınların müsabakalara katılmasına karşı çıkmıştır. Paris 1900 Olimpiyat Oyunları’nda bazı sınırlamalar ortadan kalkmış, Coubertin’in karşı çıkmasına rağmen kadın sporcular da müsabakalara katılmıştır. **Uzmanlaşma:** Modern sporun özelliklerinden biridir ve profesyonelliğin temelini hazırlamaktadır. Futbol, basketbol, voleybol gibi takım sporlarında oyuncuların belirli görevleri, sahip olmaları gereken yetenekleri ve oyun içerisinde olmaları

gereken yerleri kurallarla belirlenmektedir. Yapılan araştırmalarda da en gözde spor dalı olarak karşımıza çıkan futbol ele alındığında forvet oyuncusunun gol atması, kalecinin gol kurtarışı yapması gibi belli bir görev dağılımı olması uzmanlaşmaya örnektir. Rasyonalizasyon: Modern spor dallarının amaca hizmet edecek şekilde düzenlenmesi anlamını taşımaktadır. Her spor dalının belirli kuralları vardır ama bu kuralların bazıları, oyunu ilgi çekici hale getirmek için ya da oyunu mevcut duruma uygun hale getirebilmek için değiştirilebilir özellik taşımaktadır. 1891 yılında beden eğitimi öğretmeni James Naismith'in bulduğu spor dalı basketbol için, ilk yıllarda sınıfında 18 kişi olması sebebiyle takımlar 9'ar oyuncuyla maç yapmıştır. 5 yıl sonra bir takımdaki oyuncu sayısı 5'e indirilmiştir. Bu da rasyonalizasyonu anlamak için önemli bir örnektir.

Bürokratizasyon: Modern sporun en önemli özelliklerinden biri de yönetim organizasyonudur. Spor dallarının ülke içerisinde gelişmesi ve yaygınlaşması için federasyonlar kurulmaktadır. Bu ulusal nitelikteki federasyonların amacı temsil ettikleri spor dallarındaki karşılaşmalar için kuralları belirleyerek ülke içerisinde yapılmasını yaygınlaştırmaktır. Bu ulusal federasyonlardan sonra uluslararası federasyonlar oluşturularak standartlaşan kurallarla karşılaşmaların dünyanın her yerinde yapılması amaçlanmaktadır. Ölçme: 1730'larda kronometrenin icat edilmesiyle ölçme düşüncesi gelişmeye başlamıştır. Modern sporun en ilgi çekici özelliği sayılabilir olmasıdır. Kronometre dışında başka ölçme değerleri de bulunmuş, istatistik kullanımı yaygınlaşmış ve arşiv çalışmaları ortaya çıkmıştır. Spor yönetim organizasyonlarında lisanslı sporcuların sayılarının belirlenmesi gibi çeşitli ölçümler yapılsa da genellikle sporcuların performanslarını ölçme üzerinde durulmaktadır. Rekor: Modern spor dönemi öncesinde kazanmak mühimken, modern sporla beraber kazanmanın yanında yeni bir kavram olan rekor, ölçmenin etkisiyle ortaya çıkmıştır. 1880'lerde sanayi devrimine bağlı olarak ölçme aletlerinin gelişmesiyle, kaydedilen en iyi derece anlamını taşıyan rekor sözcüğünün sporda kullanımına başlanmıştır. Rekor, gelişmenin göstergesidir ve sporcuların kendilerini geliştirmesi için hem bir hedef hem de bir motivasyon kaynağı olmaktadır.

2.2.3. Türkiye’de Sporun Yaygınlaşması ve Gelişimi

Spor, insanlık tarihinin ilk yıllarında savunma ve saldırma temelli yapılmıştır. Amaç hayatta kalabilmek olduğu için araçlı ya da araçsız sporcu kendini ne kadar savunabilir ve atağa geçebilirse o kadar başarılı sayılmıştır. Arkeolojik kazılar sonucu ortaya çıkan bulgulardan Türklerin yaptığı en eski spor dallarının; güreş, okçuluk, kılıç kullanma olduğu görülmektedir. Daha sonra taşıma ve ulaştırma kökenli binicilik, kürek, yelken, kızak, kayak gibi spor dalları karşımıza çıkmakta ama spor kurallarının olmayışı ve aktivitelerin genellikle bilinçsizce yapılmasından dolayı Dever’e göre (2010) yapılan bu etkinlikler tam olarak spor sayılmamakla beraber günümüz sporu için ‘spora başlangıç’ adına atılan ilk tohumlardır. Spor ile insanlık tarihi beraber gelişim göstermektedir. İlk zamanlar insanlar için sadece hayatta kalabilmek önemli olduğundan insanlar yalnız mücadele etmiştir. Üretme amaçlı iş birliği kurma, takım ruhu oluşumu ve iş bölümü paylaşımlarıyla boş zamanın artması sonucu takım sporları ön plana çıkmaktadır. Spor, Türk kültüründe önemli bir yere sahiptir. Dever’e göre (2010) başka medeniyetlerin sporla ilişkisi bizimki kadar gelişmiş değildir ve bunun sebebi de Türk halkının savaşçı bir yapıya sahip olmasıdır. Türkler savaşı bir spor gibi yapmış ve bedeni eğitmeye çocukluktan başlamışlardır. Hiçyılmaz’a göre (1974) spor, Türkler için yeni bir uğraşı değildir ve Türk tarihinde 6000 yıllık bir geçmişe sahiptir. Türk sporu Sümerler, Etiler, Hunlar, Uygurlar, Göktürkler, Selçuklular ve Osmanlı İmparatorluğu’ndan 2000’lere kadar farklılaşarak gelmektedir. Tayga’ya göre (1990) özellikle gençler savaşa hazırlanır gibi aktif bir şekilde spor yapmış, sporu bir eğitim gibi görmüş ve eğlencelerinde, bayramlarında, savaş alanlarında da severek spor yapmayı sürdürmüşlerdir. Güreş, atıcılık, avcılık, binicilik, cirit, futbol Türklerin tarih boyunca yaptıkları başlıca spor dallarıdır. Sanayileşme sonrası insanlar daha fazla boş zamana sahip olmuştur. Bu boş zamanı değerlendirmek için de spora yönelen insan sayısı artmıştır. Sanayileşme, insanı spora daha yakınlaştırmıştır. Hentbol, voleybol, basketbol, halter, tenis, golf, yüzme gibi spor dalları da sanayileşme sonrası hayatımıza dahil olmuştur. Dever’e göre (2010) yaşanan savaşlar sonrası ekonominin iyi olmaması ve insanların daha çok temel ihtiyaçlarını karşılamaya çalışması sebebiyle dışarıya çok açılmayan Türk insanının bu sporlarla tanışması, müsabakalara katılması biraz gecikmiştir. Türkler tarih boyunca sporu hem savaşa hazırlık hem zihni geliştirme hem de bedensel

kuvveti arttırma amaçlı yapmışlardır. Osmanlı Devleti zamanında padişahlar spora önem vererek spor tekkeleri açmış fakat spor daha çok eğlence ve seyirlik bir uğraş olarak görülmüştür. Cumhuriyetin ilk yıllarındaysa, salgın hastalıklarla mücadele ve sağlık durumunun iyileştirilmesi için spor politikaları geliştirilmiştir. Savaş sonrası sağlıklı yurttaşlar yetiştirmek için spora önem verilmiştir (Dever, 2010). Bulunan eski kayıtlarda, Göktürkler zamanında ‘tepük’ olarak adlandırılan futbolu eğlence amaçlı özellikle kadınların oynadığı görülmüştür. Diğer toplumlar kadınları sportif aktivitelere uygun görmezken Türkler kadınlara değer vermiş ve sportif oyunlarına dâhil etmiştir. Bilge (1989) “kadınlarda, erkeklerle birlikte spor oyunlarına katılır ve yarışırldı” diyerek bu konuya değinmektedir. Dünya’da olduğu gibi ülkemizde de spor, insan hayatının her anında var olmaktadır. Hayatta kalma mücadelesinde, savaşa hazırlık yaparken, kutlama ya da bir eğlence esnasında, boş zamanını değerlendirme çabasında, motive olma, stres atma, kişisel gelişim, kimliğini bulma, bedensel sağlık ve bazen de güzellik için hayatın vazgeçilmez bir parçası olmaktadır.

2.2.4. Sporun Amaç ve Fonksiyonları

Günümüzde teknolojik gelişmeyle birlikte kol gücüne duyulan ihtiyaç azalmış ve özellikle gelişmiş toplumlarda insan doğasıyla örtüşmeyen bir yaşam biçimi içselleştirilmiştir. Bu yaşam tarzı stres, dolaşım ve solunum sistemi rahatsızlıkları gibi birçok hastalığı tetiklemiştir. İşte spor, günümüz insanına bu tehlikelerden korunabilmesi ve kurtulabilmesi için kapı aralayarak bir çözüm sunmaktadır. Bununla birlikte sporun bireyin kişisel ve toplumsal karakter gelişimiyle ilgili pozitif yönde bir katkı sağladığı kabul edilmektedir (Öztürk, 1998).

Sporun amaçlarını ve fonksiyonlarını dört başlık halinde sıralayabiliriz. Bunlar;

- Fiziksel gelişme
- Motor gelişme
- Zihinsel gelişme
- Sosyal gelişme

Sporun fiziksel gelişim amacı, organizmanın işlevsel etkinliğini arttırmak ve sağlık ve zindelik kazandırmaktır. Motor gelişme dediğimiz sinir kas sistemlerinin gelişmesinde spor ve hareket en büyük katkısı sağlar. Zihinsel gelişim, bilgi ve algılayış ile alakalıdır. Fiziksel aktiviteler olarak görülen kurallar, taktiksel yaklaşımlar, spor içindeki değişik faaliyetler ve bunlara özgü yöntemleri öğrenmek, özellikle sağlıklı bir hayat, fiziki orantı ve bunların insanın hayatındaki yerinin kavratılmasında zihinsel gelişime katkısı olmaktadır. Zihinsel gelişme süreci, bilgiyi kavrayabilme ve saklamakla ila alakalıdır. Bunların vasıtasıyla çocuğun yorum yapma, değerlendirme, karar verebilme ve düşünebilme yetenekleri gelişmektedir. Sporun sosyal gelişim sürecindeki amacı hem kişi hem de toplum açısından önemlidir. Spor aktiviteleri vasıtasıyla kişilerin sosyal bir çevre edinmeleri ve kendisini gerçekleştirebilmesi mümkün olabilmektedir (İmamoğlu, 1992).

Sporun sosyal gelişime katkıları şu şekilde sıralanabilir:

- Sportif aktivite sırasında çocuk ve gençlerden birer takım olarak hareket etmeleri, takım arkadaşlarıyla birlikte çalışmaları istenmektedir. Bu tür oyunlarda grup çıkarılarını kendi çıkarının üstünde tutan gençlerde aidiyet ve fedakârlık duyguları ön plana çıkarmaktadır. Böylece sporla birlikte bireyde başkalarının haklarına saygı, girişkenlik, kurallara riayet etme, uzlaşma, doğru ve yanlış birbirinden ayırabilme gibi özellikler gelişim gösterir (Şahan, 2007).
- Arkadaşlık duygularının gelişmesine yardımcı olur.
- Sosyal sorumlulukların edinilmesini sağlar.
- (Sporcu bakımından) iş birliği yapabilme ve iyi bir seyirci olabilmeye olanak sağlar.
- Liderlik vasıfları kazandırır.
- Kişiliğin gelişimi konusunda olumlu yönde katkı sağlar.
- Öz saygı ile birlikte başkalarına saygı, sevgi, güven ve diğerlerini kabul etme duyguları geliştirir.
- Saldırgan tutumlar yararlı faaliyetlere yönlendirilebilir (Tamer, 1988).

2.2.5. Spor Aktivitelerinin Sosyalleşme Üzerine Etkileri

Sosyal topluluğa katılım sağlayan ve sosyal bir etkinlik olan spor sosyalleşmiş olan ve sosyal becerilere sahip olan kişilerin oluşmasında etkili bir araçtır. Modern toplumlarda genelde sporun kolektif bir etkinlik olduğuna dikkat çekilmektedir. Farklı birey topluluklarının bir araya getirilmesini sağlayabilen bu tür etkinlikler bu sayede bireylerin sosyal ilişkilerini geliştirip farklı bireyler ile etkileşim halinde olmalarını, karşılıklı bir şekilde birbirlerinden etkilenmelerini ve etkilemelerini, çeşitli topluluklarda kendini ifade etme yeteneği kazanmasını sağlamaktadır. Bu yönüyle bireyler arası ilişkilerin kurulması, sürdürülebilmesi, pekiştirilmesi ve sosyal bütünleşmenin desteklenmesini sağladığını da söylemek mümkündür (Gezer, 2010). Spor bakımından sosyalleşme, bir insanı spora kazandıran kişi ya da araçları, yani bir bireyin spora katılma şeklini araştırmaktadır. Sporla sosyalleşme spora katılmanın sonuçları üzerinde yoğunlaşır. Sporla sosyalleşme, kişilerin spora katılım şekli ile topluma katılmayı nasıl sağladığını göstermektedir. Sporun takım çalışması, kazanma ve kaybetme (ya da yarışma) adil olma gibi davranışların düzeltilmesinde çok önemli bir yeri olduğu düşünülmektedir (Snyder ve Spreitzer, 1976).

Spor bireyin; kültürü farklı, inancı farklı, düşüncesi farklı insanlarla karşılıklı etkileşimde bulunmasını ve bu yolla kendi dar dünyasından kurtularak daha geniş çevrelerde yer edinip sosyalleşebilmesine, olumlu katkılar sunmaktadır. Spor yalnızca sportif aktivitelerde yer alanlarla değil izleyiciler arasında da önemli bir etkileşim aracıdır (Çaha, 2000).

2.3. Spor ve Sosyalleşme

Spor açısından sosyalleşme, bir kişiyi sporun içine katılmasını sağlayan kişi ya da araçları, yani bir bireyin spora katılım şeklini inceler. Spor ile sosyalleşme sporakatılımının sonucu üzerinde yoğunlaşır. Spor ile sosyalleşme, bireylerin spora katılırken izledikleri yol ile beraber toplumun bir parçası olmayı nasıl sağladığını gösterir. Spor takım çalışması, kaybetme ve kazanma (veya müsabaka) adil olmak gibi davranışların düzeltilmesinde ve benimsenmesinde önemli bir rol oynadığı düşünülür (Snyder, 1976). Spor aracılığı ile kişilerde, toplumu tanıma, toplumun kurallarına uyma, gelenek ve adetleri, iyiyi, kötüyü, doğru ve yanlış ayırt edebilme,

başkalarına saygı duyma, başarıyı ve başarısızlığı kabullenebilme, kendine güvenme duygusunu geliştirme, sevinç ve üzüntü gibi duyguları hissetme gibi özellikleri gelişecektir(Yetim, 2000).Sporun tanıtılması konusunda özellikle bir kişinin sporla ilgilenen veya sportif etkinliklere katılan ebeveynler veya kardeşleri varsa aile içerisinde başlamaktadır. Yaşıtlarının ve çevre etkisinin sporda erken sosyalleşme sağladığı düşünülmekte. Kitle iletişim araçları ile kişilerin spora ilgi duyması ve rol modelleri olarak hizmet sunabilen spor kahramanlarına sempati duyarak spor sosyalleşmesinde önemli bir etken olmaktadır. Sporda sosyalleşme süreci sportif faaliyetlere yakın olmak ve sosyoekonomik durum üzerine kurulu çeşitli sportif etkinliklerine katılma imkânı gibi unsurlar aracılığı ile spora bağımlı kalma fırsatıyla birleştirilen demografik ve sosyal etkenler tarafından daha fazla etkilenir. (Kenyon, 1974).Spor yapan bireylerin bulunmuş oldukları ortamlar neticesindeyeni sosyal çevre ve arkadaşlıklar edindikleri söylenebilir. Sporun yalnızca kendi kültürü içinde değil, Dünya yapısıyla çeşitli ülke ve şehirlerarasında dostlukların da oluşmasını sağlayan en büyük etken olduğu söylenmektedir (Oda, 2014).

2.3.1. Sosyalleşme

Sosyalleşme kavramını ilk kullanan toplum bilimci Durkheim'dir (Armağan, 1998). Sosyalleşme, belli bir grup ya da topluluğun yaşayış tarzının öğrenilmesi, aynı zamanda da müşterek bir etkileşme sürecinin adıdır. Bu öğrenme safhasında, toplumda kalıplaşmış eylemler fert tarafından kişiselleştirilerek bireyin, o topluma ya da gruba özgü bir kimlik geliştirmesidir (Demir, 2004). Birey ve toplum için önemli bir kavram olan sosyalleşme, kişinin doğumu ile başlayıp yaşadığı toplumun üyeliğini kazanma sürecinde geçirdiği evrelerin bütünü olarak tarif edilir. Sosyalleşme süreci ise bireyin doğumundan ölümüne kadar devameden, kişisel karakterinin gelişmesi ve bireyin toplum içinde anlamlı bir yer edinmesidir (Binbaşioğlu, 1995). Sosyalleşme, bir bireyin içinde yer aldığı grubun kültürel tutumlarını, değerlerini ve rollerini öğrenerek, kendisine özgü bir kişilik kazanıp, sosyal etkileşim sürecini oluşturarak toplumun bir ferdi olduğunu ortaya koyar (Kenyon ve McPherson, 1974). Sosyalleşme, fertlerin fiziki özellikleri ve biyolojik etkenler maddi altyapısını, zekâ ve içgüdüleri ise insanların manevi yapılarını oluşturur. Ailesinden ve içinde bulunduğu toplumdan aldığı değerler de insanın

manevi yapılarını şekillendirir (Güney, 2000). Sosyalleşme sürecindeki en etkili yapı ailedir. Aile müessesesi içinde kişi bazı davranış biçimlerini ve ait olduğu toplumla alakalı temel ilkeleri alır. Bu aşamada en büyük hisse anneye aittir. Annenin, kendini geliştirmiş olması, belirli kültüre sahip olması ve yeterli bir sosyal çevreden gelmiş olması çocuk üzerinde olumlu etki bırakır. Ailesi ve okulu çevresinde pişen ve ağır ağır sosyalleşme aşamasında donanmış olarak yol alan birey sonraları çalışma hayatı içerisinde de kendi benliğini bularak geliştirir. İş yaşamı da aile ve okul gibi ferdi içine alan bir sosyal çevredir. Benliğini bulan ve sosyal ilişkilerini arttıran kişi artık farklı amaçları olan topluluk veya kuruluşların (mesleki kuruluş, spor kulübü, kooperatif, sendika vs.) çalışmalarına katılım sağlayarak sosyal hayat içerisinde yaratıcı olma, topluma ve çevresine faydalı olma özelliğini de geliştirmektedir (Erkal, 1986).

Sosyalleşme, toplumsal bilimin ve sosyal psikolojinin bir ifadesi olarak, belirli bir kültür etkileşimi ve sosyal yapının içerisinde kişilerin geçirdiği en temel süreç diye adlandırılabilir. Bu süreç toplumların manevi temellerini meydana getiren her türlü tutumları, eylemleri, bilgi, görenek ahlak ve hukuk kurallarını içine alan, kişinin varoluş şartlarını düzene sokan bir oluşumdur (Tolon, 1991). Toplumsal birliktelik, insanın mevcudiyetini devam ettirebilmek ve çoğalmak imkânını sunduğu için onun, zamanla geliştirip getirdiği bir ahenk sistemidir. Birlikte yaşamak sonucunda, insan kendisinin diğer canlılardan ayrılan özelliklerini meydana çıkararak, sosyalleşmiş, kültürünü yayarak geliştirmiştir (Yetim, 2000). Bu noktadan hareketle, toplumbiliminde öğrenme sürecine “sosyalleşme” denir. Sosyalleşme süreci toplum kültürü sonraki kuşaklara aktarılmaktadır. O sayede sosyalleşme, bir toplumun norm, inanç ve değerlerini üyelerine nakletme mekanizmasına verilen addır (Dönmezer, 1994). Sosyalleşme bireyin toplum normlarına uymasını ve öğrenmesini sağlayan süreçtir (Aslantürk ve Amman, 2000). Sosyalleşme süreci dâhilinde kişiliğini geliştiremeyen ve yaratıcı olma özelliği kazanamayan kişi yeteri kadar sosyalleşerek toplumun bir parçası olmayı kazanmamış demektir. Böyle bir kişi genellikle toplum içerisinde gelenek, yasa, norm, töre, kamuoyu veya farklı toplumsal norm ve kurumlarla kabul edilmiş olan hoşgörü sınırlarının ötesine geçmekte, böylece kitleler tarafından yadırganmakta ve tepki görmektedir (Çelik, 2002). Kişinin belirli bir sosyal topluluğun veya grubun oluşturulmuş normlarını ve hedeflerini öğrenmesi ya

da bütün bunları genel olarak kabul etme süreci olarak tanımlamaktadır (Parlak, 2005).

Sosyal bir canlı olan kişinin sosyal hayata ilişkin toplumsal, inançları, değerleri alışkanlıkları, eğilimleri ve davranış modellerini benimsemiş olması sosyalleşme süreci içinde kültür, ekonomi, siyaset, kültür ve diğer toplumsal kurumlar aracılığıyla gerçekleşmektedir (Yılmaz, 2013). Birey yapısı gereği sosyaldır, farklı bireylerle etkileşim gerekliliği içindedir. Bu gereksinimin yapısında kişisel yetilerini ortaya çıkararak doyum sağlama isteği bulunmaktadır. Kişisel yetiler kişi yalnızken anlam ifade etmez. Bir topluluğun içerisinde değerli olabilmekte ve doyum sağlamaktadır. Karşılıklı olan etkileşim ve daimi değişim içerisinde olan sistem sayesinde, birey kendisini diğer canlı türlerinden farklı kılan niteliklerini ortaya koymakta, sosyalleşmekte, geliştirmekte ve kültürünü yaymaktadır (Bardakçı, 2010).

2.3.2. Sosyalleşmenin Özellikleri

- Sosyalleşme kitle ya da topluma yeni katılmış kişilerin etkisi üzerine eğilmez, daha ziyade bireyler arası karşılıklı etkileşim olması değer, davranış ve norm kalıplarının değişimi üzerine odaklanır. Bu manada bulunan zaman tek taraflı olarak ele alınamaz (Atalay, 1998).
- Sosyalleşme her daim toplum için söz konusudur. Soyut bir kitle veya kişinin içinde bulunmadığı toplumlara göre sosyalleşme olmamaktadır (İçli, 2002).
- Sosyalleşme insanı, çevrede var olan model, beklenti ve duyguları öğrenme kabiliyeti yönünden değerlendirir (Tezcan, 1984).
- Sosyalleşme bireyin sosyal yaşamın değerli bir üyesi olması durumuna bakmaktadır (Güney, 2000).
- Toplamların kültürel farklılığı, mutlak belli bir yerde, belli bir tarihte yaşamını sürdüren belli bir kitleye göre sosyalleşmeyi vazgeçilmez kılmaktadır. Her birey bulunduğu toplum içindesosyalleştirilmektedir. Sosyalleşme boyutunu tamamlamaktadır. Çünkü toplumların kendilerine özgü sosyalleşme süreci değişiklik göstermektedir (Aytan, 2010).
- Sosyalleşme, bireylerin toplumsal yaşamlarının önemli ve etkili bir parçası olma durumunu incelemektedir (Şahan, 2007).

- Kişiyi etrafındaki simgelerin, modellerin, duyguların ve beklentilerin öğrenilmesi yönündeki yetenekliliğini ele almaktadır (Tunçalp, 2011).
- Sosyalleşme topluma veya gruba yeni giren bireylerin etkisiyle ilgilenmemektedir. Sosyalleşme kesinlikle tek taraflı bir süreç olmamıştır (Bahar, 2008).

2.3.4. Sosyalleşme Sürecini Etkileyen Faktörler

Sosyalleşme sürecini etkileyen faktörler; aile, okul, sportif etkinlikler ve toplumsal gruplar olarak sıralanmaktadır.

2.3.4.1. Aile

Aile kurumu evrenseldir. Bilinen her topluluğun kendine has aile yapısı bulunur. Bu sebepten ötürü tanımlanması en güç yapılardan birisidir. Ailenin en açıklayıcı tanımlarından birisi şudur; birbirlerine kan bağıyla bağlı fertlerin meydana getirdikleri grubun adına aile denir (Özkalp, 2005). Aile, biyolojik olan ilişkiler sonucunda insan türünün devam edebilmesini sağlayan, ikili ilişkilerin belirli kurallara bağlı olduğu sosyalleşme sürecinin ortaya ilk çıktığı zamana kadar toplumdaki tüm maddi ve manevi çeşitliği diğer nesillere nakleden psikolojik, iktisadi ve sosyal boyutları içinde barındıran toplumsal yapının adıdır (Sayın, 1990). İnsanoğlunun temel davranışlarını ve çeşitli özelliklerini çocukluğunda aldığı düşünülürse, ailenin ferdin hayatında ve sosyalleşmesinde önemli bir yeri olduğu görülür. Aile uzun dönem amaçlarının ve temel değerlerin kökleşmesinde en değerli rolü üstlenir (Yetim, 2000). Aileler çocuklarının sosyalleşme sürecindeki en mühim ve en etkili sorumluluğu üstlenmektedir. Ailede gerçekleştirilen sosyalleşme temeli oluşturmaktadır. Kişi daha sonraları farklı topluluklarda öğrendiklerini, bunlara göre biçimlendirmektedir. Sosyalleşmede ailenin tek önemi sadece bebeklik ve çocukluk dönemi ile sınırlı değildir, ergenlik dönemi süresince de devam etmektedir (Şahan, 2007). Giben'e göre anne ve babaların aşağıda bulunan davranış biçimlerinin çocuklarının sosyalleşmesini olumlu yönde etkilediği ve başarı motivasyonunu arttırdığı görülmektedir:

- Anne babaların çocuklarından olumlu davranışlar ve başarılı olma beklentisi
- Aile içindeki duygusal yakınlık ve sakin bir ortam,

- Çocukların değerlerini kavramaları, ebeveynlerin çocuklarının özgün çalışmalarını desteklemesi,
- Uzun süreli planlamalar ve gelecek beklentilerinin yüksek olması yönünde çocuğu alıştırma ları,
- Çocuğun karşılaşılabileceği olumsuz durumlarda ve fikir ayrıcalıklarında karşılıklı tartışma yolu ile çözüme gitmeleri. Çocuğun daha sonraki sosyalleşme sürecinde aile içerisindeki ilk deneyimlerinin önemi çok büyüktür. Kişilerin sosyalleşmenin ilk dönemlerinde içselleştirdiği, davranışlar hayatın sonraki aşamalarında kullanılmaktadır. Çocukların ilk beş yıl içerisindeki başarıya motive edilmeleri, onların daha sonraki hayattaki başarılarına büyük ölçüde etki etmektedir (Aries, 1962).

2.3.4.2. Okul ve Eğitim

Okul bir toplumda eğitim gereksinimini karşılayan yegâne kurumdur. Ülkemizde ilkokullar 4 yıl, ortaokullar 4 yıl, liseler ise 4 yıl olmak üzere 12 yıl temel eğitim zorunludur ve her birey bu eğitim kurumlarında eğitim almak zorundadır. Lise sonrası üniversite eğitimi ise bireyleri meslek tercihleri noktasında yetiştirip mezuniyet sonrası hayatlarını devam ettirecekleri ve severek yapacakları bir mesleğe yönlendirerek meslek sahibi yapmaktadır. Eğitim örgütlü, resmi ve programlı bir sosyalleşme kurumudur. Kurum içerisindeki Öğretmen ise sosyalleşmeyi sağlayan en önemli unsurdur. Eğitim yaşamı çocuğa yalnızca bilgi ve beceri olmayıp, bunun yanında toplumsal sorumlulukları da öğreten bir yapıdır (Yetim, 2000). Eğitim, kişilerin davranışlarında istenilen yönde değişimler oluşturabilme veya yeni davranışlar edindirme sürecinin adıdır. Birey davranışlarındaki değişimin kalıcı bir yaşantısının parçası ve çevresi ile etkileşimi sonucu olmalıdır (Ertürk, 1997). Modern hayatın temeli gereği, okul dışında insanın kendi kendini yetiştirmesi olanaklarını çok daraltmaktadır. Bunun için eğitim de okulun en temel görevi haline gelmiştir. Bütün toplumsal yapılar okula muhtaçtır; çünkü okul artık sadece öğretimin sınırları içinde kalmaz, aynı zamanda hayatın ve yetişmenin bütün konularını kapsamaktadır. Sağlıklı bir yaşamın olduğu okul, kişilerin yeteneklerini ortaya çıkarır, işler ve gelişimine katkı sunar (Özmen, 1999). Okulun toplumsal bir sisteminin olmasındaki

anan sebep kendine has bir düzeninin olmasından kaynaklanmaktadır. Tezcan; okul kültürünün özelliklerini incelediğinde aşağıda verilen sonuçlara ulaşmıştır:

- Okulun sabit bir kapasitesi vardır.
- Açıkça ifade edilmiş siyasal bir yapıya sahiptir.
- Üyeler bir birlerine sıkı bir bağla bağlıdırlar.
- Üyelerin aralarında biz duygusu ön plandadır.
- Kendilerine has bir kültürel yapıya sahiptirler.
- Okul mevcudu istikrarlı ve tek düzedir (Tezcan, 1984).

Eğitim sürecinde çocukların okula başlaması ile hocaların ve akranların etkisi artarken aile bireylerinin etkisi azalmaktadır. Bu süreçte çocuklar daha özgür bir yapıya sahip olmaya başlar. Anne Babalar çocukların bağımsızlıklarına uyum sağlayabilir ve karşılık verebilirse, eğitim sürecinin daha zevkli hâle getirilebileceği bilinmektedir. Eğitimcilerin asli görevi ve okulun temel işlevinin ilk sıralarında kültür değerlerini sonraki kuşaklara aktarmanın yanı sıra, onların içerisinde yaşamış oldukları kültüre daha kolay adapte olmalarını sağlayabilmek gelmektedir. Okullardaki eğitim programlarının, ergen bireylerin özelliklerinin dikkate alınarak hazırlandığı, öğretim sistemi zenginleştirildiği ve ekip çalışmalarına yer verildiği sürece yapılan bu uyumlu çaba doğru bir biçimde desteklenebilir (Şahan, 2007).

Eğitimin amaçlarını kişiye ve topluma olmak üzere iki farklı alanda ele alacak olursak Kişiyeye yönelik amaçları;

- İnsanların daha kaliteli bir yaşam standartlarına sahipolabilmek için kişiler açısından toplumsal olayları sağlamak,
- Bireyin zihinsel ve fiziksel yönden gelişimini sağlamak.
- Kişilerin olumsuz davranışlarını olumlu davranışa dönüştürmek.
- Toplumsal yaşam için kişiyeye işbirliği yapma ve iletişim yeteneği kazandırmak.
- Bireye doğru yerde ve doğru zamanda karar verebilmesi için düşünme gücü kazandırmaktır.

Toplumsal nitelik taşıyan amaçları:

- Toplumun hayat tarzını korumak.
- Toplumun devamlılığını sağlamak.

- Toplumun yenileşmesi konusunda çaba sarf etmek.
- Toplumsal kültürü geliştirmek ve biçimlendirmek.
- Ekonomik yönden kitlelerin verimliliğini fazlalaştırmak.
- Bireylerin sosyalleşmesini sağlamak.
- Toplumdaki insanların ülkenin yönetim biçimine bağlılıklarını ve inançlarını pekiştirmektir (Güney, 2000).

2.3.4.3. Arkadaş ve Akran Grupları

Sosyalleşme sürecinde önemli bir faktör ise kişinin kendi yaş grubundaki farklı kişilerdir. Aileler ne kadar önemli ise akran grupları da bir o kadar önemlidir bireylerin ilişkilerinde üstün bir rol oynamak konusunda. Arkadaş grupları çocuklarla aynı düzeyde eşit bir ilişkiyi simgelemektedirken baba ve anne ile bu ilişki daha üst seviyededir. Çünkü babalar ve anneler sevilen, sayılan ve sözü dinlenen kişilerdir (Özkalp, 1994). Yetişkin gençlerin sosyalleşme sürecinde etkili olan ve genellikle aynı yaşta olan kişilerden oluşan arkadaş çevresi, kişinin sosyal bakış ufkunu genişleterek oldukça çok yönlü bir kişilik kazanması konusunda katkı sağlamaktadır. Butopluluklar aracılığı ile yeni davranış, duygu ve bilgiler öğreilmektedir (Dodurgalı, 2000). Birey akranları ve çevresi ile olan ilişkilerde birçok şey öğrenir. Mücadele, kavga etme, paylaşma, büyüklere karşı davranışlar, beğenilme, sevilme, başarı, hoşgörü, birliktelik, mensubiyet duygusu, fedakârlık, kurallara uyma, kendi haklarını koruma gibi davranışlarını geliştirir (Hazar 1996). Arkadaş ve akran grubu, bireyin toplumsal vizyonunun gelişmesine ve onun karmaşık bir karakter kazanmasına yardımcı bulunabilir. Arkadaş grubu içerisinde birey yakınlık, beğeni, sevgi arar; bunları kazanması için o kitlenin değerlerine ve ölçülerine uyum sağlamaya çalışır. Sporda, dans vb. alanlarda başarılı olmak aile içerisinde çok olumlu olmayabilir. Ancak grup içerisinde onlar daha önemli değerlere dönüşebilir. Yetişkin gençler akran gruplarını, değerler ve gelir durumu gibi faktörlere göre seçerler. Gruptan dışlanmamak adına, mümkün mertebe arkadaş grubunun kurallarına uyum sağlama çabası gösterirler (Bozkurt, 2004).

Sosyalleşme sürecinde arkadaş gruplarının bireyler üzerindeki etkisini aşağıdaki şekilde ele alabiliriz.

- Bireyin ahlaki standartları ve cinsel rolleri öğrenmesine katkı sağlar, aile dışındaki yaşantıya hazır hâle getirir.
- Kişiyi, yeni davranış biçimleri sunar. Grup etkileşiminde öğrenilenler bireyin başka gruplara ve çeşitli aktivitelere katılmasına yardımcı olur.
- Bireyin sosyal rolleri öğrenmesine yardımcı olur (lider, örgütleyici, uyum gösterme).
- Birey arkadaş grubundaki yerini, ailesinin etkisinden çok kendi başarısına ve kişiliğine dayalı olarak elde eder (Tezcan, 1991).

2.3.4.5. Kitle İletişim Araçları

Toplumsal hayat ve onun devamlılığını bireyler arasında fikir, düşünce, haber ve kanaat alışverişini, insanların bu yöndeki duygularını, gözlemlerini ve bunları birbirlerine aktarmalarını başka bir deyişle bir iletişimi zorunlu kılmaktadır (Yetim, 2000). Birer kitle iletişim araçları olan televizyon ve radyo, çağdaş grupların en önemli teknik ve sosyal olgularıdır. Kitle iletişimi, modernleşme düşüncesiyle paralellik ifade eden bir konudur. Toplumlardaki ekonomik gelişmeler, sanayileşme, kentleşme, uzmanlaşma, üretim ve tüketicinin yaygınlaşması, modern teknolojinin kullanılması, reklam, spor ile birlikte sosyal ve ideolojik dönüşümlerin hepsi birden kitle iletişim sürecinin beslenmesine ve gelişmesine katkı sunmaktadır (Eroğlu 1996). Günümüzde haberleşme araçları: faks, telefon, posta, telgraf. gazete, Kitle iletişim araçları: radyo, televizyon. uydular, bilgisayarlar (e-mail ve İnternet) birer iletişim aracı olarak insan hayatının vazgeçilmezi durumundadırlar. Bu elektronik iletişim araçları, günümüzde, kurduğu haberleşme ağlarıyla dünya küresel bir köle haline gelmiştir (Akay, 2006). Kitle iletişim araçları çocuk üzerinde sosyalleşme süresi boyunca önemli bir etki bırakmaktadır. Aile içinde, okulda, komşuluk ilişkilerinde, sosyal hayatta çocuğun yapması gereken birçok rol örnekleri göstermektedir. Medyada gösterilen kahramanlar, çocuklar için örnek olma özelliğindedir. Bu durumda medya çocukların birçok konuda farkındalığını da arttırmayı amaçlamaktadır (Bozkurt, 2004). Kitle iletişim araçları, kişilerin toplum ile bütünleşerek onun parçası olmasında, kültürel değerlerini kazanarak bu değerlere yeni öğeler eklemelerinde, tutum, inanç ve davranışlarındaki değişimlerde etkili olmaktadır. Bu etkileşimin seviyesi bireylerin bu araçlara karşı yargılarına, bunları

hangi sıklıklarla kullandıklarına ve bunlar aracılığı ile hangi tür mesajların verildiğine ilişkin farklılık arz etmektedir (Güz, 1996).

3. YÖNTEM

3.1 Araştırmanın Modeli

Yapılan bu araştırma, üniversite öğrencilerinin kültürel Zekâ düzeyleri ve sporda sosyalleşme düzeylerinin belirlenmesi yönelik ilişkisel tarama modeliyle gerçekleştirilmiş, nicel bir araştırmadır. Tarama modelleri, geçmişte ya da günümüzde var olan bir durumu var oluş şekli ile ifade etmeyi amaçlayan araştırma modeli olarak tanımlanmıştır. Araştırmaya konu olan nesne, birey, veya olay, kendi şartları içerisinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılmaktadır. Onları herhangi bir biçimde etkileme, değiştirme çabası gösterilmemesi söylenmektedir. Bilinmek istenilen bir şeyler vardır ve oradadır (Karasar, 2015). İlişkisel tarama, iki ve daha fazla sayıdaki değişkenler arasında beraber değişim varlığını veya değişim şiddetini belirlemeyi amaçlayan araştırmalardır (Karasar, 2015).

3.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2020-2021 eğitim- öğretim döneminde Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulunda eğitim gören üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemi ise, çalışma amacı doğrultusunda maksimum çeşitliliğe göre seçkisiz örneklem yöntemi ile tespit edilen 278 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. “Her bir örnekleme birimine eşit seçilme olasılığı vererek (seçilen birim yerine konularak) seçilen birimlerin örnekleme alındığı yöntemle basit seçkisiz örnekleme adı verilmektedir. Bu örnekleme yönteminde evrendeki tüm birimler, örneğe seçilmek için eşit ve bağımsız bir şansa sahiptir. Diğer bir deyişle tüm bireylerin seçilme olasılığı aynıdır ve bir bireyin seçimi diğer bireylerin seçimini etkilememektedir. Temsil edici bir örneklemin seçiminin geçerli ve en iyi yolu seçkisiz örneklemedir” (Büyüköztürk, 2007).

3.3 Veri Toplama Araçları

Araştırma yazar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu, Ang vd 2007 tarafından geliştirilen İlhan ve Çetin 2014 tarafından Türkçe uyarlaması yapılan kültürel zekâ ölçeği ve Şahan 2008 tarafından geliştirilen sporda sosyalleşme ölçeği kullanılmıştır.

Kültürel Zekâ Ölçeği

KZÖ Ang vd. (2007) tarafından insanların kültürel zekâlarını ortaya çıkarmak amacı ile hazırlanmıştır. 5’li likert tipi bir derecelendirmeye sahip bu ölçekte 20 madde bulunmaktadır. Ölçek;Biliş, Motivasyon, Üst Biliş ve Davranış olarak adlandırılan 4 alt boyut olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsanların sahip oldukları kültürel bilgiler konusundabilgi sahibi olup olmasını ve sahip olduğu kültürel bilgileri anlama konusunda gösterdiği psikolojik süreçleri yansıtan üst biliş alt boyutunu 4 madde oluşturmaktadır. Madde Örneği: “Kültürlerarası etkileşimlerde kullandığım kültürel bilgimin farkındayım.” Kişilerin çeşitli kültürler hakkında sahip oldukları bilgilerini yansıtan biliş alt boyutunu 6 madde oluşturmaktadır. Madde Örneği: “Diğer kültürlerin dini inançlarını ve kültürel değerlerini bilirim.” İnsanların çeşitli kültürlerden olan insanlar ile etkileşime girme isteği ilgisini ve bu konudaki öz yeterlilik inancını açığa vuranmotivasyon alt boyutunu da 5 madde oluşturmaktadır. Madde Örneği: Diğer kültürlerden bireyler ile etkileşim kurmaktan zevk alırım.” Bireylerin farklı kültürel geçmişe sahip insanlarla karşılaştığında uygun sözel ya da sözel olmayan davranışları sergileyebilme yeteneğini yansıtan davranış alt boyutunda 5 madde bulunmaktadır. Örnek Madde: “Konuşma hızımı kültürlerarası etkileşimin gereklerine göre değiştirebilirim.” Ang vd. (2007) tarafından kültürel zeka ölçeğinin temel doğrululuğunu ortaya çıkarmak amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. 40 maddeden oluşan bir form ile 576 öğrenciden alınan veriler üzerinden (AFA) yapılmıştır (AFA) sonucunda yük değeri düşük olan 20 madde ölçekten çıkarılmıştır. Bu işlemde sonra faktörel yük değeri .52 ile .80 bandında değişen 20 madde olan ve kuramsal temelle uyuyan 4 faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Faktörlerin arasında olan korelasyonların .21 ile .45 arasında değişiklik gösterdiği görülmüştür. Madde analizlerinin sonuç kısmında ölçekte bulunan maddelerin yapılandırıldığı madde toplam korelasyonlarının .47 ve .71 arasında sıralandığı sonucu belirtilmiştir. Cronbach Alpha iç tutarlılık

katsayıları; biliş alt boyutu için .86 üst biliş alt boyutu için .72 motivasyon alt boyutu için .76 ve davranış alt boyutu içinde 83 olarak bulunmuştur. İlhan ve Çetin 2014 yılında Türkçe geçerlilik güvenirlik çalışması yapılarak Türkçeye uyarlanmıştır.

Sporda Sosyalleşme Ölçeği

Çalınmanın teorik kısmında sosyalleşme ve sosyalleşme sürecine ait yabancı ve yerliliteratürtaraması yapılmıştır. Uygulama noktasında ise anket çalışması seçilmiştir. Ankette bulunan sorularının hazırlanmasında spor ve sosyalleşme konularıyla ilgili kullanılan ölçekler,sosyal karşılaştırma ölçeği,sosyotropi-otonomi ölçeği, Hacettepe kişilik envanteri, sosyal tanıma anketi, kendini tanımlama envanteri, kişisel bilgi formu gibi daha önce yapılmış çalışmalardan yararlanılmıştır. Oluşturulmuş olan(SSÖ) ölçeği pilot çalışmaya bağlı tutulmuş, gereksiz, cevaplayıcıyanlaşılamayanyveçeldiricisorularçıkartılmışveya yeniden düzenlenmiştir. Çalışmanın ikinci aşamasını teşkil eden ampirik araştırma kısmında ankete verilmiş cevaplar analiz yöntemi ile incelemeye çalışılmıştır. Bu aşamada birebir görüşme yoluyla yapılan anket çalışmasından alınan sonuçlar SPSS 14.0 sosyal bölümler alanı için istatistik programı ve MS Office programlarını kullanarak analiz edilmiştir.

3.4 Verilerin Analizi

Araştırma öncelikli olarak demografik değişkenlerle ilgili olarak sayısal olan verilerin tanımlanması, derlenmesi ve sunulması için kullanılan betimsel istatistikler (Frekans, Yüzde) kullanılmıştır. Bu yöntemle araştırmaya katılanların profilleriortaya çıkarılmıştır (Tablo 1).

Araştırmada kullanılan anketlere ait veriler kullanılarak kültürel Zekâ ve spordasyalleşmeölçeklerinin güvenirlik (α) çalışması yapılmıştır. Ayrıca ölçek alt boyutları üzerinden Cronbach Alpha güvenirlik testi yapılmış ve test sonuçlarından anlaşılacağı gibi güvenilir sonuçlar elde edilmiş (Tablo 2). Ölçeklere verilen cevapların aritmetik ortalama ile standart sapma değerleri hesaplanarak araştırmaya katılan öğrencilerin kültürel Zekâ düzeyleri ile spor ve sosyalleşme düzeylerine ilişkin dağılımlar ortaya çıkarılmıştır. Daha sonra araştırmaya katılan öğrencilerin kültürel Zekâ düzeyleri ile spor ve sosyalleşme düzeylerinin demografik değişkenler açısından farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek için fark testlerinegeçmeden önce

ölçeklerin alt boyutlarının normal dağılım olup olmadığı Kolmogorov-Smirnov testi ve Shapiro-Wilk testi ile test edilmiştir. Tablo 3'deki test sonuçlarında görüldüğü gibi tüm değişkenlerde sonuçların anlamlı çıktığı ortaya konulmuştur. Yani tüm değişkenlerin dağılımının normal olmadığı görülmüştür. Bu nedenle fark testlerine ilişkin bağımsız değişkenlerle kültürel Zekâ düzeyleri ve sporda sosyalleşme düzeyleriparametrik olmayan testler ile test edilmiştir. Tekli olmayan karşılaştırmalar için Mann-Whitney U Testi ile birden fazla karşılaştırmalar için Kruskal-Wallis Varyans Analizi kullanılarak yapılmıştır. Çoklu olan karşılaştırmalarda Kruskal Wallis Varyans Analizinin sonucu anlamlı farkın çıktığı durumda çıkan bu farkın hangi kümeler arasından kaynaklandığını bulmak için Mann Whitney U Testi uygulanmıştır (Büyüköztürk, 2007). Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik değişkenlerle kültürel Zekâ ve sporda düzeyleri ortalama ve standart sapma test sonuçları ile belirlenmiş belirlenmiştir.Yapılan bu çalışmada her farklı ölçeğe dair değişkenler korelasyon analizine tabii tutulmuş ve değişkenler arasındaki ilişkiler ortaya çıkmıştır. Korelasyon katsayılarının - ve ya + olması ilişkinin tarafını belirlemede kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin Kültürel Zekâ düzeyleri ve spor ve sosyalleşme düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak için de Spearman Korelasyon (r) katsayısı tekniğinden faydalanılmıştır. Korelasyon katsayılarını yorumlama kısmında, bulunan sonuçların 0.70-1.00 arasında olması yüksek; 0.70-0.30 arasında olması *orta*;0.30-0.00 arasında olması ise *düşük* düzeyde bir ilişki olarak kabul edilmiştir (Büyüköztürk, 2007). Araştırmada analizler için elde sonuçlar 0.05 anlamlılık düzeyinde yorumlanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler için SPSS 24.0 paket programı kullanılmıştır.

4. BULGULAR

4. 1 Katılımcıların Demografik Değişkenlerine Ait Yüzde, Frekans, Cronbach Alpha ve normallik testi Analizleri

Tablo 1 Katılımcıların Demografik Değişkenlerine Ait Yüzde ve Frekans Değerleri Sonuçları

Cinsiyet	N	Yüzde
Kadın	80	28,8
Erkek	198	71,2
Yaş		
18 ve altı	25	9,0
19-20	88	31,7
21-23	97	34,9
24 ve üzeri	68	24,5
Okuduğu Bölüm		
Öğretmenlik	101	36,3
Antrenörlük	125	45,0
Spor Yöneticiliği	52	18,7
Konakladığı Yer		
Aile yanı	80	28,8
Öğrenci evi	85	30,6
Yurt	113	40,6
Aylık Harcama		
200-300	11	4,0
400-500	53	19,1
600-700	42	15,1
800 ve üzeri	172	61,9
Haftalık Spor Süresi		
1-4 saat	66	23,7
5-7 saat	92	33,1
8-11 saat	13	4,7
12 ve üzeri	107	38,5

Vakit Geçirilen Sosyal Alan		
Kafeterya	43	15,5
Kantin	32	11,5
Kütüphane	84	30,2
Öğrenci evi/yurt	119	42,8
Yaşanılan Yer		
Kırsal	56	20,1
Şehir	222	79,9
Ailenin Aylık Geliri		
1.000 TL ve altı	46	16,5
1.001 TL-2.000 TL	65	23,4
2.001 TL-3.000 TL	85	30,6
3.001 TL ve üzeri	82	29,5
Sporla İlgilenme Düzeyi		
Profesyonel	51	18,3
Amatör	227	81,7
Toplam	278	100,0

Tablo 2 Kültürel Zekâ Ölçeği ve Alt Boyutları ile Sporda Sosyalleşme Ölçeği Cronbach Alpha Değerleri

	Cronbach Alpha
Kültürel Zekâ Ölçeği	,878
Üst Biliş	,855
Biliş	,678
Motivasyon	,592
Davranış	,696
Sporda Sosyalleşme Ölçeği	,885

Tablo 3 Katılımcıların kültürel Zekâ ölçeği ve alt boyutları ile sporda sosyalleşme ölçeği Uygulanan Kolmogorov Smirnov Testi ve ShapiroWilk Testi Sonuçları

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Kültürel Zekâ Ölçeği	,107	278	,000	,957	278	,000
Sporda Sosyalleşme Ölçeği	,108	278	,000	,932	278	,000
ÜstBiliş Alt Boyut	,126	278	,000	,971	278	,000
Biliş Alt Boyut	,111	278	,000	,945	278	,000
Motivasyon Alt Boyut	,195	278	,000	,910	278	,000
Davranış Alt Boyut	,116	278	,000	,967	278	,000

4.2 Katılımcıların Kültürel Zekâ Ölçeği ve Alt Boyutları ile Sporda Sosyalleşme Ölçeği Analiz Sonuçları

Tablo 4 Katılımcıların Kültürel Zekâ Ölçeği Boyutlarının ve Sporda Sosyalleşme Ölçeğinin Cinsiyet değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet			N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	P
Kültürel Zekâ Ölçeği	Üst Biliş	Kadın	80	150,13	12010,50	7069,500	,159
		Erkek	198	135,20	26770,50		
	Biliş	Kadın	80	128,84	10307,50	7067,500	,159
		Erkek	198	143,81	28473,50		
	Motivasyon	Kadın	80	121,14	9691,50	6451,500	,014*
		Erkek	198	146,92	29089,50		
	Davranış	Kadın	80	162,29	12983,00	6097,000	,003*
		Erkek	198	130,29	25798,00		
Sporda Sosyalleşme Ölçeği		Kadın	80	139,33	11146,00	7906,000	,982
		Erkek	198	139,57	27635,00		

P=0.05

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre kültürel Zekâ ölçeği alt boyutlarından üst biliş ile biliş alt boyutunun ve sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, motivasyon ve davranış alt boyutunun ise anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Sıra ortalamaları dikkate alındığında motivasyon boyutunun erkekler lehine, davranış boyutunun ise kadınlar lehine farklılaştığı tespit edilmiştir.

Tablo 5 Katılımcıların Kültürel Zekâ Ölçeği Boyutlarının ve Sporda Sosyalleşme Ölçeğinin Spor ile İlgilenme Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Spor İle İlgilenme Düzeyi			N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	P
Kültürel Zekâ Ölçeği	Üst Biliş	Profesyonel	51	142,51	7268,00	5635,000	,766
		Amatör	227	138,82	31513,00		
	Biliş	Profesyonel	51	145,56	7423,50	5479,500	,550
		Amatör	227	138,14	31357,50		
	Motivasyon	Profesyonel	51	118,37	6037,00	4711,000	,036*
		Amatör	227	144,25	32744,00		
	Davranış	Profesyonel	51	132,77	6771,50	5445,500	,507
		Amatör	227	141,01	32009,50		
Sporda Sosyalleşme Ölçeği	Profesyonel	51	177,54	9054,50	3848,500	,000*	
	Amatör	227	130,95	29726,50			

P=0,05

Araştırmaya katılan öğrencilerin sporla ilgilenme değişkenine göre kültürel Zekâ ölçeği alt boyutlarından üst biliş, biliş ve davranış alt boyutunun anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, motivasyon alt boyutunun ve sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Sıra ortalamaları dikkate alındığında motivasyon boyutunun amatör düzeyde sporla ilgilenenlerin lehine, Sporda sosyalleşme ölçeğinde ise profesyonel anlamda sporla uğraşanlar lehine farklılaştığı tespit edilmiştir.

Tablo 6 Katılımcıların Kültürel Zekâ Ölçeği Boyutlarının ve Sporda Sosyalleşme Ölçeğinin Yaşanılan Yer Değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Kültürel Zekâ Ölçeği	Yaşanılan Yer		N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	P
	Üst Biliş	Kırsal	56	123,96	6942,00	5346,000	,104
		Şehir	222	143,42	31839,00		
	Biliş	Kırsal	56	145,21	8131,50	5896,500	,551
		Şehir	222	138,06	30649,50		
	Motivasyon	Kırsal	56	145,13	8127,50	5900,500	,553
		Şehir	222	138,08	30653,50		
	Davranış	Kırsal	56	113,52	6357,00	4761,000	,007*
		Şehir	222	146,05	32424,00		
	Sporda Sosyalleşme Ölçeği	Kırsal	56	123,21	6900,00	5304,000	,089
Şehir		222	143,61	31881,00			

P=0,05

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşadıkları yer değişkenine göre kültürel Zekâ ölçeği alt boyutlarından üst biliş, biliş ile motivasyon alt boyutunun ve sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, davranış alt boyutunun ise anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Sıra ortalamaları dikkate alındığında motivasyon boyutunun şehirde yaşayanlar lehine, farklılaştığı tespit edilmiştir.

Tablo 7 Katılımcıların Kültürel Zekâ Ölçeği Boyutlarının ve Sporda Sosyalleşme Ölçeğinin Yaş değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

	Yaş değişkeni	N	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
Kültürel Zekâ ölçeği	Üst Biliş	18 yaş ve altı	25	112,84	3	20,078 ,000*
		19-20 yaş	88	140,81		
		21-23 yaş	97	164,35		
		24 yaş ve üzeri	68	112,16		
	Biliş	18 yaş ve altı	25	189,28	3	11,523 ,009*
		19-20 yaş	88	131,14		
		21-23 yaş	97	140,68		
		24 yaş ve üzeri	68	130,35		
	Motivasyon	18 yaş ve altı	25	180,40	3	25,687 ,000*
		19-20 yaş	88	148,11		
		21-23 yaş	97	148,80		
		24 yaş ve üzeri	68	100,04		
	Davranış	18 yaş ve altı	25	75,36	3	24,899 ,000*
		19-20 yaş	88	144,43		
		21-23 yaş	97	160,65		
		24 yaş ve üzeri	68	126,52		
Sporda Sosyalleşme Ölçeği		18 yaş ve altı	25	154,36	3	8,764 ,033*
		19-20 yaş	88	129,12		
		21-23 yaş	97	129,79		
		24 yaş ve üzeri	68	161,32		

P=0,05

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş değişkenine göre kültürel Zekâ ölçeği alt boyutlarından üst biliş, biliş, motivasyon ile davranış alt boyutunun ve sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Sıra ortalamaları dikkate alındığında üst biliş ve davranış boyutunun 21-23 yaş aralığındaki katılımcılar lehine, biliş ve motivasyon boyutunun 18 yaş ve altı katılımcılar lehine, sporda sosyalleşme ölçeğinin ise 24 yaş ve üzeri katılımcılar lehine farklılaştığı tespit edilmiştir.

Tablo 8 Katılımcıların Kültürel Zekâ Ölçeği Boyutlarının ve Sporda Sosyalleşme Ölçeğinin Okuduğu Bölüm Değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Okuduğu Bölüm			N	Sıra Ort.	Sd	X ²	P	
Kültürel Zekâ ölçeği	Üst Biliş	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	101	136,75	2	1,252	,535	
		Biliş	Antrenörlük Eğitimi	125				145,07
			Spor Yöneticiliği	52				131,44
	Biliş	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	101	147,46	2	2,784	,249	
			Antrenörlük Eğitimi	125				130,67
			Spor Yöneticiliği	52				145,26
	Motivasyon	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	101	160,44	2	12,543	,002*	
			Antrenörlük Eğitimi	125				132,36
			Spor Yöneticiliği	52				115,99
Davranış	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	101	154,01	2	5,695	,058		
		Antrenörlük Eğitimi	125				128,49	
		Spor Yöneticiliği	52				137,78	
Sporda Sosyalleşme Ölçeği	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	101	144,87	2	27,918	,000*		
		Antrenörlük Eğitimi	125				156,74	
		Spor Yöneticiliği	52				87,63	

P=0,05

Araştırmaya katılan öğrencilerin okuduğu bölüm değişkenine göre kültürel Zekâ ölçeği alt boyutlarından üst biliş, biliş ve davranış alt boyutunun anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, motivasyon alt boyutunun ve sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Sıra ortalamaları dikkate alındığında motivasyon boyutunun Beden Eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde okuyan

öğrenciler lehine, Sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının ise Antrenörlük eğitimi bölümünde okuyan öğrenciler lehine farklılaştığı tespit edilmiştir.

Tablo 9 Katılımcıların Kültürel Zekâ Ölçeği Boyutlarının ve Sporda Sosyalleşme Ölçeğinin Konaklama Değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Konakladığı Yer			N	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
Kültürel Zekâ ölçeği	Üst Biliş	Aile yanı	80	127,52	2	5,326	,070
		Öğrenci evi	85	133,35			
		Yurt	113	152,61			
	Biliş	Aile yanı	80	162,18	2	9,968	,007*
		Öğrenci evi	85	123,88			
		Yurt	113	135,19			
	Motivasyon	Aile yanı	80	123,75	2	4,904	,086
		Öğrenci evi	85	141,24			
		Yurt	113	149,34			
	Davranış	Aile yanı	80	132,69	2	4,993	,082
		Öğrenci evi	85	128,82			
		Yurt	113	152,35			
Sporda Sosyalleşme Ölçeği	Aile yanı	25	120,33	2	6,527	,038*	
	Öğrenci evi	88	149,54				
	Yurt	97	145,52				

P=0,05

Araştırmaya katılan öğrencilerin konakladığı yer değişkenine göre kültürel Zekâ ölçeği alt boyutlarından üst biliş, motivasyon ve davranış alt boyutunun anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, biliş alt boyutunun ve sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Sıra ortalamaları dikkate alındığında biliş boyutunun ailesi ile birlikte kalan öğrenciler lehine, Sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının ise öğrenci evinde kalan öğrenciler lehine farklılaştığı tespit edilmiştir.

Tablo 10 Katılımcıların Kültürel Zekâ Ölçeği Boyutlarının ve Sporda Sosyalleşme Ölçeğinin Aylık Harcama Değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

	Aylık Harcama	N	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
Kültürel Zekâ ölçeği	200-300	11	24,09	3	34,140	,000*
	Üst Biliş	53	113,76			
	Biliş	42	142,30			
	800 ve üzeri	172	154,13			
	200-300	11	133,86	3	20,491	,000*
	Biliş	53	98,50			
	600-700	42	128,80			
	800 ve üzeri	172	153,83			
	200-300	11	87,64	3	32,464	,000*
	Motivasyon	53	90,33			
	600-700	42	157,82			
	800 ve üzeri	172	153,49			
	200-300	11	91,09	3	29,114	,000*
	Davranış	53	93,46			
	600-700	42	165,38			
	800 ve üzeri	172	150,46			
Sporda Sosyalleşme Ölçeği	200-300	11	60,82	3	24,717	,000*
	400-500	53	141,09			
	600-700	42	184,25			
	800 ve üzeri	172	133,11			

P=0,05

Araştırmaya katılan öğrencilerin aylık harcama değişkenine göre kültürel Zekâ ölçeği alt boyutlarından üst biliş, biliş, motivasyon ile davranış alt boyutunun ve sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Sıra ortalamaları dikkate alındığında üst biliş ve biliş boyutunun 800tl ve üzerinde harcama yapan katılımcılar lehine, motivasyon ile davranışboyutu ve sporda

sosyalleşme ölçeği puanlarının 600-700 bandında harcama yapan katılımcılar lehine farklılaştığı tespit edilmiştir.

Tablo 11 Katılımcıların Kültürel Zekâ Ölçeği Boyutlarının ve Sporda Sosyalleşme Ölçeğinin Haftalık Spor Yapma Süresi değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Haftalık Spor Yapma Süresi		N	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
Kültürel Zekâ ölçeği	Üst Biliş	1-4 saat	66	143,74	3	1,075 ,783
		5-7 saat	92	139,29		
		8-11 saat	13	156,08		
		12 ve üzeri	107	135,05		
	Biliş	1-4 saat	66	175,05	3	24,897 ,000*
		5-7 saat	92	117,83		
		8-11 saat	13	89,65		
		12 ve üzeri	107	142,26		
	Motivasyon	1-4 saat	66	190,95	3	36,869 ,000*
		5-7 saat	92	124,02		
		8-11 saat	13	105,96		
		12 ve üzeri	107	125,15		
	Davranış	1-4 saat	66	172,41	3	28,067 ,000*
		5-7 saat	92	152,00		
		8-11 saat	13	124,58		
		12 ve üzeri	107	110,27		
Sporda Sosyalleşme Ölçeği		1-4 saat	66	128,35	3	6,483 ,090
		5-7 saat	92	149,97		
		8-11 saat	13	177,38		
		12 ve üzeri	107	132,77		

P=0,05

Araştırmaya katılan öğrencilerin haftalık spor yapma süresi değişkenine göre kültürel Zekâ ölçeği alt boyutlarından üst biliş ve sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, biliş, motivasyon ile davranış alt boyutunun ise

anlamli düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Sıra ortalamaları dikkate alındığında biliş, motivasyon ve davranış boyutunun 1-4 saat aralığında spor yapan katılımcılar lehine, farklılaştığı tespit edilmiştir.

Tablo 12 Katılımcıların Kültürel Zekâ Ölçeği Boyutlarının ve Sporda Sosyalleşme Ölçeğinin Vakit Geçirilen Sosyal Alan Değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Vakit Geçirilen Sosyal Alan			N	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
Kültürel Zekâ ölçeği	Üst Biliş	Kafeterya	43	112,76	3	10,464	,015
		Kantin	32	116,88			
		Kütüphane	84	153,00			
		Öğrencievi/yurt	119	145,72			
	Biliş	Kafeterya	43	96,86	3	19,535	,000*
		Kantin	32	134,94			
		Kütüphane	84	163,03			
		Öğrencievi/yurt	119	139,53			
	Motivasyon	Kafeterya	43	116,23	3	21,812	,000*
		Kantin	32	107,13			
		Kütüphane	84	128,93			
		Öğrencievi/yurt	119	164,08			
	Davranış	Kafeterya	43	143,64	3	14,384	,002
		Kantin	32	89,70			
		Kütüphane	84	150,55			
		Öğrencievi/yurt	119	143,59			
	Sporda Sosyalleşme Ölçeği	Kafeterya	43	131,41	3	23,895	,000*
		Kantin	32	192,88			
		Kütüphane	84	113,94			
		Öğrencievi/yurt	119	146,11			

P=0,05

Araştırmaya katılan öğrencilerin vakit geçirilen sosyal alan değişkenine göre kültürel Zekâ ölçeği alt boyutlarından üst biliş, biliş, motivasyon ile davranış alt boyutunun ve sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Sıra ortalamaları dikkate alındığında üst biliş, biliş ve davranış boyutunun

kütüphanede vakit geçiren katılımcılar lehine, motivasyon alt boyutunun ise öğrenci evi ve yurttta vakit geçirenler lehine, sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının ise kantinde vakit geçiren katılımcılar lehine farklılaştığı tespit edilmiştir.

Tablo 13 Katılımcıların Kültürel Zekâ Ölçeği Boyutlarının ve Sporda Sosyalleşme Ölçeğinin Ailenin Aylık Geliri Değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Gösteren Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

	Ailenin Aylık Geliri	N	Sıra Ort.	Sd	X ²	P
Kültürel Zekâ ölçeği	1.000 TL ve altı	46	138,00	3	6,875	,076
	Üst Biliş	1.001-2.000 TL	65	125,28		
	Biliş	2.001-3.000 TL	85	157,44		
		3.001 ve üzeri	82	133,01		
	Biliş	1.000 TL ve altı	46	205,48	3	40,467
		1.001-2.000 TL	65	111,82		
		2.001-3.000 TL	85	133,77		
		3.001 ve üzeri	82	130,37		
	Motivasyon	1.000 TL ve altı	46	145,24	3	3,649
		1.001-2.000 TL	65	141,29		
		2.001-3.000 TL	85	148,11		
		3.001 ve üzeri	82	125,94		
	Davranış	1.000 TL ve altı	46	153,34	3	7,268
		1.001-2.000 TL	65	117,75		
		2.001-3.000 TL	85	139,68		
		3.001 ve üzeri	82	148,80		
Sporda Sosyalleşme Ölçeği	1.000 TL ve altı	46	92,17	3	35,474	,000*
	1.001-2.000 TL	65	136,55			
	2.001-3.000 TL	85	176,68			
	3.001 ve üzeri	82	129,85			

P=0,05

Araştırmaya katılan öğrencilerin ailenin aylık gelir değişkenine göre kültürel Zekâ ölçeği alt boyutlarından üst biliş, motivasyon ve davranış alt boyutunun anlamlı

düzeyde farklılaşmadığı, biliş alt boyutunun ve sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Sıra ortalamaları dikkate alındığında biliş boyutunun 1000tl ve altı gelire sahip olan ailelerin öğrencileri lehine, Sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının ise 2.001-3.000 tı bandında gelire sahip olan ailelerin öğrencileri lehine farklılaştığı tespit edilmiştir.

Tablo 14 Katılımcıların Kültürel Zekâ Ölçeği ile Alt Boyutları ve Sporda Sosyalleşme Ölçeği Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi İçin Yapılan Spearman Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı Sonuçları

	Kültürel Zekâ	Üst Biliş	Biliş	Motivasyon	Davranış	Sporda Sosyalleşme
Kültürel Zekâ	1,000 p . N 278					
Üst Biliş	,905** p ,000 N 278	1,000 . 278				
Biliş	,718** p ,000 N 278	,508** ,000 278	1,000 . 278			
Motivasyon	,761** p ,000 N 278	,656** ,000 278	,563** ,000 278	1,000 . 278		
Davranış	,736** p ,000 N 278	,643** ,000 278	,342** ,000 278	,364** ,000 278	1,000 . 278	
Sporda Sosyalleşme	,252** p ,000 N 278	,329** ,000 278	-,073 ,223 278	,206** ,001 278	,171** ,004 278	1,000 . 278

Araştırmaya katılan öğrencilerin kültürel Zekâ ölçeği toplam puanları ve alt boyutları ile sporda sosyalleşme puanları üzerinden yapılan korelasyon sonuçlarına göre;Kültürel Zekâ ölçeği ile bütün alt boyutları arasında anlamlı düzeyde pozitif

yönlü yüksek bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Kültürel Zekâ ile sporda sosyalleşme düzeyleri arasında ise anlamlı düzeyde pozitif yönlü düşük bir ilişkinin olduğu, kültürel Zekâ ölçeği alt boyutlarından davranış ve motivasyon boyutunun sporda sosyalleşme ile arasında anlamlı düzeyde pozitif yönlü düşük bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Üst biliş alt boyut ile sporda sosyalleşme arasında anlamlı düzeyde pozitif yönlü orta bir ilişkinin olduğu, biliş boyutunda ise anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

5. SONUÇ ve TARTIŞMA

Kültürel Zekâ; Bireyin sosyalhayatı, eğitim hayatı ve iş hayatı boyunca daha başarılı ve verimli olabilmesi için sahip olması gereken önemli yeteneklerden birisidir. Son zamanlarda öne çıkan Kültürel zekâ kavramı, farklı kültürlerdeki bireyler ile daha uyumlu ve etkileşimli biçimde olma niteliğini taşır. Kültürel zekâ aynı zamanda spor ve sosyalleşme ile desteklendiğinde çok kültürlü ortamlarda yapılan spor faaliyetlerini daha verimli hale getirerek bireylerin kısa sürede bir birleri ile uyumlu ve sosyal bir şekilde iletişim kurmalarını sağlar. Aynı zamanda kültürel zeka, spor ve sosyalleşme bir birlerini destekleyen ve benzer alanlardır her iki konuda da insanların sosyalleşip farklı ortamlarda ve farklı insanlarla daha çabuk ve kolay iletişim kurmalarının yanı sıra farklı kültürde olan insanlarla da etkileşimli olmak ve onların yaşam tarzlarının, kültürlerinin bilincinde olarak uyum sağlamaktır kültürel zeka farklı kültürlere sahip insanlarla spor ve sosyalleşme ise hem aynı kültürde hem de farklı kültürde olan insanlarla sporsal faaliyetler ve birçok farklı alan sayesinde etkili iletişim kurma ve uyum sağlamaktır.

Kültürel zekâ, Spor ve sosyalleşme düzeylerinin konu edildiği araştırmanın bu bölümünde veri analizlerinden elde edilen sonuçlar, ilgili alanda yapılan çalışmaların sonuçları doğrultusunda ele alınarak tartışılmıştır. Literatürde daha önce kültürel zeka, spor ve sosyalleşme konuları bir arada çalışılmadığı için tartışma kısmıyı ayrı olarak ele alınmıştır ve bu konudaki bazı demografik değişkenlere bundan dolayı atıf yapılmamıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre kültürel Zekâ ölçeği alt boyutlarından üst biliş ile biliş alt boyutunun anlamlı düzeyde farklılaşmadığı fakat

motivasyon ve davranış alt boyutunun ise anlamlı düzeyde farklılaştığı sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının ise anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür (Tablo 4).

Cinsiyet bakımından öğrencilerde görülen motivasyon ve davranış alt boyutundaki anlamlı düzeyde farklılığın beden eğitimi bölümlerinde kız ve erkek sayılarındaki farklılıktan kaynaklandığı düşünülebilir. Karataş 2020 yaptığı çalışmada Akademisyenlerin cinsiyet değişkenine ilişkin “kültürel zekâ ve alt boyutlarından” almış oldukları puanlara yönelik analiz sonuçları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür aynı zamanda Şen (2019) tarafından kültürel zekâ ve kültürel adaptasyonun akademik performans üzerine yapmış olduğu çalışmada, kültürel zekâ ve cinsiyet değişkeni arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır.

Şen 2019 araştırma bulgularını destekler nitelikte olduğu görülmektedir. Buna karşın Kebabcı, (2016) ve Özaslan (2017) tarafından yapılan çalışmaların sonuçları, bu çalışmada elde edilen sonuçlar ile örtüşmemektedir. Ağkurt 2018 Üniversite öğrencilerinde spora katılımın sosyalleşmeye etkisi konulu çalışmasında öğrencilerin cinsiyetlerine göre spor ile sosyalleşme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varmıştır. Yine elde ettiği bulgulara göre kadın katılımcıların spor ile sosyalleşme düzeylerinin erkek katılımcılara göre daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Erdimez 2016 Besyo öğrencilerinin sporla sosyalleşme düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi adlı çalışmasında ise Cinsiyet değişkenine göre Spor ve Sosyalleşme düzeyleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucunu elde etmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sporla ilgilenme değişkenine göre kültürel Zekâ ölçeği alt boyutlarından üst biliş, biliş ve davranış alt boyutunun anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, motivasyon alt boyutunun ve sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Sıra ortalamaları dikkate alındığında motivasyon boyutunun amatör düzeyde sporla ilgilenenlerin lehine, Sporda sosyalleşme ölçeğinde ise profesyonel anlamda sporla uğraşanlar lehine farklılaştığı tespit edilmiştir (Tablo 5).

Spor yapan bireylerin rekabet içerisinde oldukları rakiplerinin önüne geçebilmek ve kazanmak için mental olarak daha iyi motive oldukları için motivasyon boyutunun anlamlı düzeyde farklılaştığı sıra ortalamalarında ise profesyonel olarak spor yapanların stres durumu daha yoğun olduğu için amatör düzeyde sporla ilgilenenlerin lehine farklılaştığı düşünülebilir. Kartal 2019 yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin üst bilişsel zekâ, bilişsel zekâ ve davranışsal zekâ alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptamıştır. Üst bilişsel zekâ, bilişsel zekâ ve davranışsal zekâ alt boyutlarında ise spor yapan üniversite öğrencilerinin almış oldukları puan ortalamalarının spor yapmayan üniversite öğrencilerinin aldıkları puan ortalamalarına göre yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca toplam kültürel zekâ düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmamasına rağmen spor yapan üniversite öğrencilerinin spor yapmayan üniversite öğrencilerine göre puan ortalamalarının yüksek olduğu sonucunu elde etmiştir.

Profesyonel olarak spor yapan bireylerin aktif olarak sürekli farklı yerlerde antrenman ,yarışma ve kamplarından dolayı farklı ortam ve yerlerde olmaları ve daha çok kalabalık ortamlarda olduklarından dolayı birçok insanla etkileşim halinde olmalarından kaynaklandığı düşünülebilir. Ağkurt 2018 üniversite öğrencilerinde spora katılımın sosyalleşmeye etkisi adlı yaptığı çalışmasında ise katılımcıların Spor yapma durumları ile spor ile sosyalleşme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Gök 2016 ortaöğretimde aktif spor yapan ve yapmayan öğrencilerin sosyalleşme düzeylerinin incelenmesi isimli çalışmasında ise spor yapan öğrencilerin sosyalleşme düzeylerinin spor yapmayan öğrencilere oranla daha yüksek çıktığı sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşadıkları yer değişkenine göre kültürel Zekâ ölçeği alt boyutlarından üst biliş, biliş ile motivasyon alt boyutunun ve sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, davranış alt boyutunun ise anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Sıra ortalamaları dikkate alındığında motivasyon boyutunun şehirde yaşayanlar lehine, farklılaştığı tespit edilmiştir (Tablo 6). Büyük şehirde yaşayan bireylerin kalabalık şehirlerde daha fazla ve farklı kültürlerden insanlarla karşılaştığı ve çevresinde gördüğü için davranış boyutunda farklılık olduğu şehirde yaşayanların ise şehirdeki imkanların ve yaşam

şartlarının artılarından kaynaklandığı düşünülebilir. Karataş 2020 yaptığı çalışmada Akademisyenlerin doğduğu bölge değişkenine göre yapılan istatistiğe göre akademisyenlerin doğduğu bölge değişkenine göre kültürel zekâ ve kültürel zekâ üst biliş, biliş, motivasyon ve davranış alt boyutlarında herhangi bir farka rastlanmamıştır. Şen 2019 Kültürel Zekâ Ve Kültürel Adaptasyonun Akademik Performans Üzerine Etkisi katılımcıların geldikleri coğrafi bölgelere göre kültürel zekânın alt boyutlarından üstbilişsel zekâ ve davranışsal zekâ boyutlarında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Yıldırım 2015 üniversite öğrencilerinin spora dayalı fiziksel aktivitelere katılımları ve yaşam kalitelerinin akademik başarı ve sosyalleşme üzerine etkisi isimli yaptığı çalışmasında ise Arkadaşları ile evde kalanların; tek başına evde, ailesi ile evde, yurttan veya apartta kalanlara göre yüksek düzeyde aktif oldukları sonucuna varmıştır. Erdirmez 2016 ise yaptığı çalışmasında Nerede Kalıyorsunuz? değişkenine göre Spor ve Sosyalleşme düzeyleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş değişkenine göre kültürel Zekâ ölçeği alt boyutlarından üst biliş, biliş, motivasyon ile davranış alt boyutunun ve sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Sıra ortalamaları dikkate alındığında üst biliş ve davranış boyutunun 21-23 yaş aralığındaki katılımcılar lehine, biliş ve motivasyon boyutunun 18 yaş ve altı katılımcılar lehine, sporda sosyalleşme ölçeğinin ise 24 yaş ve üzeri katılımcılar lehine farklılaştığı tespit edilmiştir (Tablo 7). Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşlarının verdiği tecrübe, bulunduğu sosyal çevre ile olan etkileşimi ve yaşadıkları şehirlerdeki farklı kültürlerde olan insanların çoğunluğu ile olan etkileşimden kaynaklandığı üst biliş ve davranış boyutundaki farklılığın ise yaşları gereği edinilen tecrübelerden ve algıladıklarını kısa sürede uygulayabilme özelliğinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Kültürel zekâ ve kültürel zekâ alt boyutları açısından yaş değişkeninin etkisini sınavan önceki araştırmalara bakıldığında Kebabcı (2016) havayolu personeli üzerinde gerçekleştirdiği çalışmasında, kültürel zekâ üstbiliş, biliş, motivasyon ve davranış alt boyutlarında yaş grupları arasında anlamlı farklar tespit etmiştir. Şen (2019) ise yabancı uyruklu öğrencilerle sürdürdüğü çalışmada kültürel zekâ ve

kültürel zekâ alt boyutlarında yaş açısından herhangi bir farklılığın oluşmadığı sonucuna varmıştır. Bu durumda mevcut sonuçlarla, bizim çalışmamız sonuçları ilişkilendirildiğinde Kebapçı'nın (2016) elde ettiği sonuçlarla örtüşen ve Şen'in (2019) sonuçları ile örtüşmeyen sonuçların var olduğunu söylemek mümkündür. Yaş değişkeni sonucuna göre 24 yaş ve üzerinde olan öğrencilerin yaşları itibari ile daha fazla insanlarla etkileşimde olmaları, birçok ortamda bulunmaları ve yaşlarının verdiği tecrübe ve özgüvenden kaynaklandığı düşünülebilir. Yıldırım 2015 üniversite öğrencilerinin spora dayalı fiziksel aktivitelere katılımları ve yaşam kalitelerinin akademik başarı ve sosyalleşme üzerine etkisi çalışmasında ise öğrencilerin yaş değişkenine göre sosyalleşmeye ilişkin puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varmıştır. Gök 2016 ortaöğretimde aktif spor yapan ve yapmayan öğrencilerin sosyalleşme düzeylerinin incelenmesi isimli yaptığı çalışmasında ise katılımcıların sosyalleşmeye yönelik görüş puanlarının yaşlarına göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna varmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin okuduğu bölüm değişkenine göre kültürel Zekâ ölçeği alt boyutlarından üst biliş, biliş ve davranış alt boyutunun anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, motivasyon alt boyutunun ve sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Sıra ortalamaları dikkate alındığında motivasyon boyutunun Beden Eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde okuyan öğrenciler lehine, Sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının ise Antrenörlük eğitimi bölümünde okuyan öğrenciler lehine farklılaştığı tespit edilmiştir (Tablo 8). Araştırmaya katılan öğrencilerin üniversiteye giriş puanlarının, beden eğitimi ve spor yüksekokulunda puan sıralamasından kaynaklı istediği bölüme yerleşmiş olmalarından dolayı motivasyonalt boyutunun sıra ortalamaları dikkate alındığında beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin lehine farklılaştığı bu yüzden düşünülebilir. Kartal 2019 yaptığı çalışmada. Tüm alt boyutlara bakıldığında öğretmenlik bölümünde okuyan üniversite öğrencilerinin almış olduğu puan ortalamalarının diğer bölümlerde okuyan öğrencilerin aldıkları puan ortalamalarına göre yüksek çıktığı gözlenmiştir. Aynı zamanda öğretmenlik bölümünde okuyan üniversite öğrencilerinin rekreasyon bölümünde okuyan öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu saptamıştır.

Öğrencilerin okudukları fakülte ve bölümlerdeki öğrenci sayılarının fazla olmasından kaynaklı olabileceği ve antrenör bölümünde okuyan öğrencilerin uzmanlık alanları ile ilgili özel ders ve okul dışındaki faaliyetlerinden dolayı anlamlı bir farklılık olduğu düşünülebilir. Ağkurt 2018 ve Erdirmez 2016 yaptıkları çalışmalarında katılımcıların fakülte veya yüksekokulları ile spor yapma durumları arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucunu elde etmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin konakladığı yer değişkenine göre kültürel Zekâ ölçeği alt boyutlarından üst biliş, motivasyon ve davranış alt boyutunun anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, biliş alt boyutunun ve sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Sıra ortalamaları dikkate alındığında biliş boyutunun ailesi ile birlikte kalan öğrenciler lehine, Sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının ise öğrenci evinde kalan öğrenciler lehine farklılaştığı tespit edilmiştir (Tablo 9) . Öğrencilerin yaşadıkları çevre etkileşimde olduğu farklı kültürdeki bireyler ve ailenin eğitim durumu, öğrencinin ailesi ile yaptığı seyahat ve gezilerden dolayı biliş boyutunun ailesi ile kalan öğrenciler lehine farklılaştığı söylenebilir. Öğrenci evinde kalan öğrencilerin kendi akranları ile beraber olduklarından kendilerini daha rahat hissetmeleri ve öğrenci evinde bulunan insanların fazla olması ile alakalı olduğu düşünülebilir. Erdirmez 2016 yaptığı çalışmasında konaklanan yer değişkenine göre Spor ve Sosyalleşme düzeyleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna varmıştır. Buna göre araştırma grubunun Nerede Kalıyorsunuz? Değişkeninin Spor ve Sosyalleşme düzeyine etki etmediği görülmektedir. Yıldırım 2015 ise yaptığı çalışma sonucunda öğrencilerin barınma biçimi değişkenine göre SDFA ile sosyalleşme arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulamamıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin aylık harcama değişkenine göre kültürel Zekâ ölçeği alt boyutlarından üst biliş, biliş, motivasyon ile davranış alt boyutunun ve sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Sıra ortalamaları dikkate alındığında üst biliş ve biliş boyutunun 800tl ve üzerinde harcama yapan katılımcılar lehine, motivasyon ile davranış boyutu ve sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının 600-700 bandında harcama yapan katılımcılar lehine farklılaştığı tespit edilmiştir (Tablo 10).

Öğrencilerin maddi durumlarına göre aylık harcamalarını ayarlamaları ve bütçelerine göre kendilerini ayarlayarak durum sergilemelerinden dolayı üst biliş, biliş, motivasyon ve davranış alt boyutunun anlamlı düzeyde farklılaştığını sıra ortalamalarında ise üst biliş ve biliş boyutu ile motivasyon ve davranış boyutunda bundan dolayı farklılaştığı söylenebilir. Aylık harcama değişkenine göre öğrencilerin harcamalarının ve maddi durumlarının verdiği rahatlıktan kaynaklı dışarda daha fazla vakit geçirip ve toplu alanlarda bulunup harcama yapmalarından kaynaklı olduğu düşünülebilir. Yıldırım 2015 yaptığı çalışma sonucunda öğrencilerin aylık harcama miktarı değişkenine göre SDFA ile sosyalleşme arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varmıştır. Gök 2016 Ortaöğretimde aktif spor yapan ve yapmayan öğrencilerin sosyalleşme düzeylerinin incelenmesi isimli çalışmasında Ailelerin gelir seviyelerinin sosyal yaşantıyı doğrudan etkilediği sonucuna varmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin haftalık spor yapma süresi değişkenine göre kültürel Zekâ ölçeği alt boyutlarından üst biliş ve sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, biliş, motivasyon ile davranış alt boyutunun ise anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Sıra ortalamaları dikkate alındığında biliş, motivasyon ve davranış boyutunun 1-4 saat aralığında spor yapan katılımcılar lehine, farklılaştığı tespit edilmiştir (Tablo 11). Spor yapan bireylerin kendilerine hedef koyarak ve bu hedeflere kendilerini motive ederek yaptıkları aktiviteler ve spordan dolayı daha sağlıklı düşünebilen zinde olan bireyler olduklarından biliş, motivasyon ve davranış alt boyutlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı düşünülebilir

Kartal 2019 yaptığı çalışmada Üst bilişsel zekâ, bilişsel zekâ ve davranışsal zekâ alt boyutlarına bakıldığında spor yapan üniversite öğrencilerinin almış oldukları puan ortalamalarının spor yapmayan üniversite öğrencilerinin aldıkları puan ortalamalarına göre yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca toplam kültürel zekâ düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmamasına rağmen spor yapan üniversite öğrencilerinin spor yapmayan üniversite öğrencilerine göre puan ortalamalarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Erdirmez 2016 yapmış olduğu çalışmasında haftalık kaç saat spor yapıyorsunuz Değişkenine göre Spor ve Sosyalleşme düzeyleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Buna göre araştırma grubunun Haftada Kaç Saat Spor Yapıyorsunuz?

Değişkeninin Spor ve Sosyalleşme düzeyine etki etmediği söylenebilir. Yıldız 2015 spor yapan ve spor yapmayan üniversite öğrencilerinin sosyalleşme ve mutluluk düzeylerinin incelenmesi adlı çalışmasına bakıldığında da öğrencilerin spor yapma sıklıklarına göre sosyalleşme ve mutluluk düzeyleri açısından aralarında anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna varılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin vakit geçirilen sosyal alan değişkenine göre kültürel Zekâ ölçeği alt boyutlarından üst biliş, biliş, motivasyon ile davranış alt boyutunun ve sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Sıra ortalamaları dikkate alındığında üst biliş, biliş ve davranış boyutunun kütüphanede vakit geçiren katılımcılar lehine, motivasyon alt boyutunun ise öğrenci evi ve yurttaki vakit geçirenler lehine, sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının ise kantinde vakit geçiren katılımcılar lehine farklılaştığı tespit edilmiştir (Tablo 12).

Araştırmaya katılan öğrencilerin ailenin aylık gelir değişkenine göre kültürel Zekâ ölçeği alt boyutlarından üst biliş, motivasyon ve davranış alt boyutunun anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, biliş alt boyutunun ve sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Sıra ortalamaları dikkate alındığında biliş boyutunun 1000tl ve altı gelire sahip olan ailelerin öğrencileri lehine, Sporda sosyalleşme ölçeği puanlarının ise 2.001-3.000 tı bandında gelire sahip olan ailelerin öğrencileri lehine farklılaştığı tespit edilmiştir (Tablo 13).

Araştırmaya katılan öğrencilerin kültürel Zekâ ölçeği toplam puanları ve alt boyutları ile sporda sosyalleşme puanları üzerinden yapılan korelasyon sonuçlarına göre; Kültürel Zekâ ölçeği ile bütün alt boyutları arasında anlamlı düzeyde pozitif yönlü yüksek bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Kültürel Zekâ ile sporda sosyalleşme düzeyleri arasında ise anlamlı düzeyde pozitif yönlü düşük bir ilişkinin olduğu, kültürel Zekâ ölçeği alt boyutlarından davranış ve motivasyon boyutunun sporda sosyalleşme ile arasında anlamlı düzeyde pozitif yönlü düşük bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Üst biliş alt boyut ile sporda sosyalleşme arasında anlamlı düzeyde pozitif yönlü orta bir ilişkinin olduğu, biliş boyutunda ise anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

ÖNERİLER

- Kültürel zeka ile spor ve sosyalleşme konulu çalışmaların demografik değişkenleri daha kapsamlı olursa sonraki çalışmalar için daha faydalı olacaktır
- Kültürel zeka ile spor ve sosyalleşme konularının birçok farklı alanda bir arada çalışılması spor yapmayan ve yurtdışı deneyimi olmayan bireylerin karşılaştırma açısından düzeylerinin belirlenmesi daha faydalı olacaktır.
- Sosyalleşme düzeyleri düşük ve yüksek olan katılımcıların kültürel zeka seviyelerinin karşılaştırılmasını içeren konular daha faydalı olacaktır
- Kültürel zeka ile spor ve sosyalleşme konuları bir birlerine paralel konular olduğundan bu iki konunun birçok farklı alanda çalışılması gelecek çalışmalar için faydalı olacaktır.
- Öğrencilerin ve sporcuların sosyalleşme ve kültürel zeka seviyelerinin yüksek olması için üniversitelerin yabancı öğrenci kontenjanlarının ve birçok bölümü kapsamayı ayrıca toplu aktiviteler yaptırılması faydalı olacaktır.

KAYNAKLAR

- Açıkada C. Ergen E. Bilim ve Spor. Ankara: Ofset Matbaacılık, 1990.
- Akan V. Sosyolojiye Giriş. İhsan Sezal (Editör). 2. Baskı, Ankara: Martı Kitap ve Yayınevi, 2003: 79-104.
- Akay, İ. (2006). Sosyalleşme sürecinde kitle iletişim araçları. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akdemir, B., Duman, M. ve Tunalılar, T. (2016). “Uluslararası işgücü pazarının yeni rolü: Kültürel zeka”. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4(25): 29-47.
- Aksoy, S. (2013). Kültürel zeka ve çok kültürlü ortamlardaki rolü. Ege Üniversitesi SBE, Doktora Tezi.
- Amman, M.T., İkizler, H.C. ve Karagözoğlu, C. (2000). Sporda Sosyal Bilimler. İstanbul-Bursa: Alfa Yayınevi.
- Ang vd 2007 Cultural Intelligence: Its Measurement and Effects on Cultural Judgment and Decision Making, Cultural Adaptation and Task Performance
- Ang, S. Dyne, LV, Koh, C. ve Chandrasekar, NA (2007). Kültürel Zeka: Ölçümü ve Kültürel Yargı ve Karar Verme, Kültürel Uyum ve Görev Performansı Üzerindeki Etkileri. Yönetim ve Organizasyon İncelemesi, 3 (3), 335-371.
- Ang, S., Van Dyne, L., & Koh, C.: Personality Correlates of The Four-Factor Model of Cultural Intelligence, Group & Organization Management, 100-123, 31(1) Sayı, 2006.
- Aries P. Centuries of Childhood. New York: Vintage Books, 1962
- Aslantürk, Z. ve Amman, T. (2000). Sosyoloji. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Avşar Z, Öztürk F K, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi (Uludağ Üniversitesi Örneği) Eğitimde Kuram ve Uygulama. Uludağ Eğitim Fakültesi Dergisi 2007; 3(2): 197-206
- Bacanlı H, 2001. Gelişim ve öğrenme. Nobel Yayınları, Ankara.
- Bahar, H. İ. (2008). Sosyoloji. Ankara. 2. Baskı. S: 27 – 33, 75 – 81.
- Bardakçı, S. (2010). Çevrimiçi Öğrenme Ortamında Algılanan Sosyalleşme Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakülte Dergisi. Sayı: 43 (1). S: 21 – 25.

- Berry, J. and Ward, C. (2006). 1. Commentaryon Redefining interactions across cultures and organizations. *Group and Organization Management*, 31, 64-77.
- Bilge, Nalan. Türkiye'de Beden Eğitimi Öğretmeninin Yetiştirilmesi. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları; 1989, s: 11.
- Binbaşioğlu C, 1995. Eğitim psikolojisi. Ankara: Yargıcı Matbaası, 7. Baskı.
- Bourg, J. F., Gouguet, J. J. *EconomieduSport*. Paris: La Decouverte; 2005, p: 4.
- Bozkurt, V. (2004). Değişen dünyada sosyoloji. İstanbul: Alfa.
- Bozonnet, J. J. *Sport et Societe*. Sarthe: Editions Le Monde; 1996, p: 24.
- Brislin, R. Worthley, R. &MacNab, B. (2006). Cultural intelligence: Understanding behaviors that serve people'sgoals, *Group and Organization Management*, 31: 40–55.
- Bümen, N. T. (2005). Çoklu zeka kuramı ve eğitim: Eğitimde yeni yönelimler, (Demirel, Ö.,Eds.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Büyüköztürk Ş. Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı, Pegem Akademi Yayıncılık (7), Ankara, 2007: 40.
- Çaha, Ö. (2000). Spora yaslanarak bir nefes alma. Ankara: Beta Yayınevi.
- Çelik, İ.İ, Sporun Sosyalleşme Sürecindeki Rolü, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Niğde, 2002.
- Çetin, Cem. Spor İletişimi. Ankara: Nobel; 2015, s: 8-353.
- Çıkrıkçı, D. N. (2008). Zeka konusunda ortak bilimsel sonuçlar. ABD.
- Desbordes, M. *GestionduSport*. Paris: Vigots; 2000, p: 52.
- Dever, Ayhan. Spor Sosyolojisi. İstanbul: Başlık Yayın Grubu; 2010, s: 25-271.
- Dodurgalı A, 2000. Eğitim sosyolojisi. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları.
- Dönmezer, S. (1994). Toplumbilim. İstanbul.
- Earley PC, Ang S, 2003. Cultural intelligence: individualinteractionsacrosscultures. California, Stanford UniversityPress.
- Earley PC, Ang S, 2003. Cultural intelligence: individualinteractionsacrosscultures. California, Stanford UniversityPress.

- Earley, E. Christopher (2002); "Redefining Interactions Across Cultures and Organizations: Moving Forward with Cultural Intelligence", Research in Organizational Behavior, Volume: 24, s. 271-299.
- Earley, P. C., & Ang, S. (2003). Cultural intelligence: Individual interactions across cultures. Stanford University Press.
- Earley, P. C. ve Peterson, R. S. (2004). The elusive Cultural chameleon: Cultural intelligence as a new approach to inter Cultural training for the global manager. Academy of Management Learning ve Education, 3(1), 100- 115. doi: 10.5465/amle.2004.12436826
- Ekonometri ve İstatistik dergisi Sayı:23 2015 34-61 istanbul'daki 5 yıldızlı otellerde kültürel zeka ölçeğine ilişkin bir uygulama S.Asan ve Ö.Asan
- Ekrem AĞKURT Fırat üniversitesi sağlık bilimler enstitüsü beden eğitimi ve spor anabilim dalı Üniversite öğrencilerinde spora katılımın sosyalleşmeye etkisi yüksek lisans tezi 2018
- Erdimez 2016 sütçü imam üniversitesi sağlık bilimleri enstitüsü beden eğitimi ve spor anabilim dalı beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin sporla sosyalleşme düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi yüksek lisans tezi 2016
- Ergün M, Çelik L, 1998. Zekâ testlerinde son gelişmeler ve evde zekâ testi uygulamaları. Yaşadıkça Eğitim Dergisi, 59.
- Erkal M. Sosyolojik Açıdan Spor, İstanbul, Filiz Kitabevi, 1982.
- Erkal, M. (1986). Sosyolojik Açıdan Spor. Ankara.
- Eroğlu F, 1996. Davranış bilimleri. İstanbul, s.216-232.
- Ersoy, A. ve Ehtiyar, R, (2015). "Kültürel farklılıkların yönetiminde kültürel zekânın rolü: Türk ve yabancı yöneticiler üzerine bir araştırma". Anatolia: Turizm ve Araştırmaları Dergisi, 26(1): 42-60.
- Ertürk S, 1997. Eğitimde program geliştirme. Ankara.
- Gasparini, W. Sociologie de l'organisation Sportive. Paris: La Decouverte; 2000, p:10.
- Gezer, E.D., (2010). Farklı Spor Branşlarındaki Sporcuların Sosyal Beceri Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Ankara Üniversitesi, SBE.

Gillet, B. Histoire du Sport. Çeviren: Durak, Mustafa. Spor Tarihi. İstanbul: Gelişim Yayınları; 1975, s: 13.

Güney, S. (2000). Davranış Bilimleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. S: 48 – 55.

Güz N. Türk Basınında Gündem Oluşturma. Ankara: Yeni Türkiye Dergisi, 1996.

Hazar, M., Beden Eğitimi ve Sporda Oyunla Eğitim, Tutibay Yayınları, Ankara, 14-15, 1996.

Hiçyılmaz, Ergun. Türk Spor Tarihi. İstanbul: Demet Ofset; 1974, s: 13.

History of Psychology, Cilt 17 (3), Ağu 2014, 223-236 Zeka ölçeklerinin oluşturulması: De Sanctis ve Binet'in testleri, 1905 ve sonrası Cicciola, Elisabetta, Foschi, Renato, Lombardo, GiovanniPietro

<http://sporakademisi.com/spor-nedir/>

<https://www.destegegitimi.com/sporun-sosyallesmeye-katkisi-ve-uyum-sorunlarinda-spor/>

<https://www.dunya.com/kose-yazisi/bilissel-duygusal-ve-kulturel-zeka/24536>

İçli, G. (2002). Sosyolojiye Giriş. Denizli: Anı Yayıncılık. S: 91 – 96.

İlhan, M , Çetin, B . (2014). Sosyal ve kültürel zekâ arasındaki ilişkinin yapısal eşitlik modeli ile incelenmesi .TurkishJournal of Education , 3 (2) , 4-15 . DOI: 10.19128/turje.181078

İlhan, M. ve Çetin, B. (2014). Kültürel zekâ ölçeği'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi [Hacettepe UniversityJournalofEducation], 29(2), 94-114.

İmamoğlu, F. (1992). Beden eğitimi ve sporun Türk sporu üzerindeki yeri. Eğitim Dergisi, Ankara: MEB, 1(2), 27-40.

Kabadayı Ş, 2010. Hentbol antrenörlerinin iletişim becerilerinin değerlendirilmesi (Hentbol Süper Lig Örneği). Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi SBE.

Karasar, N. (2015). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Karataş B. Spor Alanında Çalışan Akademisyenlerin Kültürel zekâ Düzeyleri ile iletişim Becerileri arasındaki ilişkinin İncelenmesi. Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Doktora Tezi 2020

- Kartal M. Beden eğitimi ve spor bölümü öğretmen adaylarının konuşma kaygısı ve kültürel zekâ arasındaki ilişkinin incelenmesi ondokuz mayıs üniversitesi sağlık bilimleri enstitüsü yüksek lisans tezi 2019
- Kebabçı V. Kişilik Ve Kültürel Zekâ Arasındaki İlişki: Havayolu Çalışanları Üzerine Bir Çalışma. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı İnsan Kaynakları Ve Örgütsel Değişim Bilim Dalı, 2016.
- Kenyon,G.McPhersonB.,ApproachToTheStudy Of SportSocialization, InternationalReview Of SportSociology, 9, (1), 127-129 (1974).
- Kılıçaslan U. Spor Lisesi ile Diğer Liselerde Öğrenim Gören Öğrencilerin Bazı Motorik Özelliklerinin Karşılaştırılması: Trabzon İli Örneği. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi, 2015.
- Kmu İibf Dergisi Yıl:10 Sayı:15 Aralık/2008 Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü* Hasan Şahan**
- Kmu İibf Dergisi Yıl:11 Sayı:16 Haziran/2009 Kültürel Farklılıkların Yönetimi ve Alternatif Bir Strateji: Kültürel Zeka Salih Yeşil
- Köknel Ö, 1996. Bireysel ve toplumsal şiddet. Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, s.15
- Kulaksızoğlu A, 2014. Ergenlikte sosyalleşme ve ahlak gelişimi. Ergenlik Psikolojisi. İstanbul: 16. Baskı, Remzi Kitapevi
- Kulakoğlu Dilek, Nur (2014); Kültürel Farklılıkların Yönetimi Sürecinde Kültürel Zeka'nın Etkinliği: A Grubu Seyahat Acentaları Yöneticileri Üzerine Bir Alan Araştırması, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Kuzgun, Y. (2004). Eğitimde Bireysel Farklılıklar. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Küçük V , Koç H . Psiko - Sosyal Gelişim Süreci İçerisinde İnsan Ve Spor İlişkisi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2015; (10).
- Küçük, V., ve Koç, H. (2015). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10(10).
- Livermore,D.,S.Ang.,VanDyne,L.(2009).“Cultural Intelligence:APathwayForLeading in a RapidlyGlobalizing World”, In Hannum, K, M.,McFeeters, B &Booyesen, L (Eds.), Leadershipacrossdifferences: Casesandperspectives, (pp. 1-13). San Francisco, CQ: Pfeiffer.

- Livermore, David (2010). Leadingwith Cultural Intelligence: The New SecrettoSuccess, New York: Amacom.
- Livermore, David (2010); Leadingwith Cultural Intelligence: The New SecrettoSuccess, AMACOM, Printed in the United States of America.
- Mercan, N. (2015). Çok kültürlü ortamlarda kültürel zekanın kültürler arası duyarlılıkla ilişkisine yönelik bir araştırma (Yayınlanmamış doktora tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Mercan, N. (2015). Çok kültürlü ortamlarda kültürel zekanın kültürler arası duyarlılıkla ilişkisine yönelik bir araştırma. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış doktora tezi), Kütahya.
- Oral, Behçet (2004). “Eğitimde Çoklu Zekâ Kuramları, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, s.1-13.
- Özaslan A. Sosyal Zekâ, Kültürel Zekâ, Tutum Ve Kaygı Seviyeleri İle İngilizce İletişim Kurma Gönüllülüğü Arasındaki İlişki, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
- Özgüven, İ. Ethem (1998). Psikolojik Testler. Ankara: PDREM Yayınları.
- Özkalp E, 1994. Sosyolojiye giriş. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, s.81-95.
- Özkalp, E. (2005). Sosyolojiye Giriş. Bursa: Ekin Yayıncılık. S: 109 – 129.
- Özmen Ö, 1999. Çağdaş sporda eğitim üçgeni. Bağırhan Yayınevi, Ankara, s.12-13.
- Öztürk, F. (1998). Toplumsal Boyutları İle Spor. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Pala A. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Boş Zaman Değerlendirme Alışkanlıklarının ve Mesleki Doyumlarının Tespiti ve İncelenmesi (İstanbul - Pendik Örneği). Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, 2012.
- Peterson, B. (2011). "Cultural intelligence:A guidetoworkingwithpeoplefromothercultures", NicholasBrealey Publishing.
- Peterson, Brooks.“Cultural Intelligence: A Guide toWorkingwith People fromOtherCultures”, InterculturalPress, Yarmouth, 2004.
- Sayın Ö, 1990. Aile sosyolojisi, ailenin toplumdaki yeri. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.
- Snyder, E.E.,Spreitzer, Correlates Of SportParticipationAmongAdolescentGirls, ResearchQuartely, 804-809, 1976.

- Sternberg, R. J. and Detterman, D. K. (1986). What is intelligence? Contemporary view points on its nature and definition. Norwood, NJ: Ablex.
- Sternberg, Robert J, Grigorenko, Elena L, “Cultural Intelligence and Successful Intelligence”, Group & Organization Management, Vol.31, No:1, February 2006, s.27-39.
- Sucan S. Ferdi ve Takım Sporcularının Yaşam Kalitesinin Psikolojik Performans Üzerindeki Etkisi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı. Doktora Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi, 2012.
- Şahan, H.(2007). Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü. Konya: Selçuk Üniversitesi. Doktora Tezi. S: 4 – 46.
- Şahin, F., Gürbüz, S., (2012). “Kültürel Zeka ve Öz-Yeterliliğin Görev Performansı ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Üzerine Etkisi: Çokuluslu Örgüt Üzerinde Bir Uygulama”. “İş, Güç” Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 14(2), 123- 140
- Tamer, K. (1988). Beden eğitimi ve oyun öğretimi. Açık Öğretim Fakültesi Yayını No: 101, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Tan,Joo-Seng,(2004).“Issues&observations:Culturalintelligenceandtheglobaleconomy”, Leadership in Action, 24 (5), 19-21.
- Tay, Cheryl;Westman,Mina ve Chia, Audrey (2008); “AntecedentsandConsequences of Cultural Intelligence AmongShort-Term Business Travelers”, içinde Handbook of Cultural Intelligence : Theory, Measurement, and Applications (Ed: Soon Ang andLinn Van Dyne), M.E. Sharpe, Inc., New York, s.126-144.
- Tayga, Yunus. Türk Spor Tarihine Genel Bakış. Ankara: GSGM Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığı Yayınları; 1990, s: 5.
- Tezcan, M. (1984). Eğitim sosyolojisi. Ankara: Çağ.
- Tezcan, M. (1991). Gençlik Sosyolojisi Yazıları, Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Thomas DC, 2006. Domain anddevelopment of Cultural intelligence: theimportance of mindfulness. GroupandOrganization Management, 31(1), 78-99.
- Thomas, D. C. ve Inkson, K. (2005). People skillsfor a globalworkplace. Consultingto Management, 16(1), 5-10.
- Thomas, D. C.,And Inkson, K. (2004) Cultural intelligence: People skillsforglobal business.San Francisco: Berrett-Koehler.

- Tokat S. Beden Eğitimi Öğretmenleri ve Okul Yöneticilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Etkinliği Üzerine Görüşlerinin İncelenmesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, 2013.
- Toksöz, İ. 2008. Eurofit testleri ile fiziksel koordinasyonların incelenmesi. Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi, Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Tolon B, İsen G, ve I Batmaz V. Sosyal Psikolojisi, Adım Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara, 1991, ss. 49
- Triandis, H. C. Cultural Intelligence In Organizations, Group&Organization Management, 20-2631(1) Sayı, s. 2006.
- Tunçalp, Ö. (2011). Seçilmiş Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyalleşme sürecinde Beden Eğitimi ve Spor Aktivitelerinin Rolü ve Önemi. Konya: Selçuk Üniversitesi .Yüksek Lisans Tezi. S: 21 – 35.
- Van Dyne, L. A. (2007). Cultural intelligence. In S. Cleggand J. Bailey, (Eds.), International encyclopedia of organizationstudies, 1: 345-350. ThousandOaks, CA: Sage.
- Van Dyne, L., Ang, S.ve Livermore, D. (2010). Cultural intelligence: A pathwayforleading in a rapidlyglobalizingworld. Leadingacrossdifferences: Casesandperspectives(131-138). San Francisco, CA: Pfeiffer.
- Voigt, D. (1998). Spor Sosyolojisi. (Çev. Ayşe Atalay). İstanbul.
- Y.yıldız 2015 spor yapan ve spor yapmayan üniversite öğrencilerinin sosyalleşme ve mutluluk düzeylerinin incelenmesi muğlasıtkı koçman üniversitesi sağlık bilimleri enstitüsü beden eğitimi ve spor anabilim dalı yüksek lisans tezi.
- Yetim A.A. Sosyoloji ve Spor. Ankara: Morpa Yayınları, 2005.
- Yetim, A.A. (2000). Sporun sosyal görünümü. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 5(1): 63-72.
- Yıldırım 2015 üniversite öğrencilerinin spora dayalı fiziksel aktivitelere katılımları ve yaşam kalitelerinin akademik başarı ve sosyalleşme üzerine etkisi (Eskişehir osmangazi üniversitesi örneği) doktora tezi.

EKLER

Kişisel bilgiler

1. Cinsiyet

Kadın.....Erkek.....

2. Yaş.....

3. Okuduğunuz bölüm

Öğretmenlik..... Antrenörlük..... Yöneticilik.....

4. Konaklama durumu

Aile yanı..... öğrenci evi..... yurt.....

5. Aylık harcamanız

.....

6. Haftalık spor süreniz

.....

7. Sosyal medya kullanımı günlük (saat)

.....

8. En sık vakit geçirdiğiniz sosyal alan

Kafeterya..... kantin.....Kütüphane..... öğrenci evi

.....

9. Yaşanılan yer

Kırsal..... şehir.....

10. Ailenizin aylık geliri

.....

11. Sporla ilgilenme düzeyiniz

Profesyonel..... amatör.....

Kültürel Zeka Ölçeği: Bu ölçekte kültürel zeka ile ilgili tanımlayıcı nitelikte 20 ifade bulunmaktadır. Lütfen aşağıdaki maddeleri okuyarak size en uygun seçeneği daire içine alarak işaretleyiniz. Örnek maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Fikrim Yok (3)	Katılıyorum (4)	Tamamen Katılıyorum (5)
Maddeler:					
1. Farklı kültürel geçmişi olan kişilerle birlikteyken kullandığım kültürel bilginin farkındayım.	1	2	3	4	5
2. Alışkın olmadığım kültürden birileriyle etkileşime geçtiğimde kültürel bilgimi duruma uygun olarak kullanırım.	1	2	3	4	5
5. Başka kültürlerin yasal ve ekonomik sistemleri hakkında bilgi sahibiyim.	1	2	3	4	5
8. Başka kültürlerin evlilik sistemleri hakkında bilgi sahibiyim.	1	2	3	4	5
17. Konuşurken tonlama ve duraksamayı, kültürlerarası duruma uygun olarak değişik bir şekillerde kullanırım.	1	2	3	4	5
18. Konuşma biçimimi kültürlerarası iletişimin gereklerine göre ayarlarım.	1	2	3	4	5
20. Yüz ifademi kültürlerarası iletişimin gereklerine göre değiştiririm.	1	2	3	4	5

Sporda sosyalleşme ölçeği örnek maddeler	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1. İlgilendiğim spor dalını seçmede kişisel ilgim ve yeteneğim belirleyicidir					
2. Kendimi daha çok bireysel sporlarda başarılı bulurum					
5. Spor aktivitelerinde başkalarını memnun etmek için kendime ters düşen davranışlar yapmam					
9. Takım sporlarının yapıldığı spor faaliyetlerinde kendimi yalnız hissederim					
12. Takım sporlarında takımı yönlendirmekte başarılıyım					
18. Takım sporları ile ilgili faaliyetleri tercih ederim					
22. Spor aktivitelerinde kurallara uymayan davranışlar hoşgörülü karşılanabilir mi (küfür centilmenlikten uzak hareketler)					
34. Diğer insanlara yardım etmeyi, onların bana yardım etmesinden daha çok tercih ederim					
35. Bireysel hareketlerden ziyade diğer insanlarla hoş zaman geçirecek aktiviteler yapmayı tercih ederim					

